

NAŠA LUČ

M E S E Č N I K Z A S L O V E N C E P O S V E T U

JULIJ-AVGUST 2023

letnik 72, številka 7-8

4

POGOVOR Z JOŽETOM IN JOŽEJKO ŽAKELJ
»V štirih urah morate oditi«

12

ŠPORT
Praznik slovenskih zastav na Sv. Višarjah

23

RAFAELOVA DRUŽBA
Vabljeni na Svete Višarje!

35. ROMANJE TREH SLOVENIJ
NA SVETE VIŠARJE
6. AVGUST 2023

Vseslovensko romanje 2023 v Habsterdicku in Freiming-Merlebachu

Kmalu bomo ponovno zapeli: »Špet kliče nas venčani majl«

Z Marijo Pomagaj ob evharističnem oltarju

Prisrčen osebni stik zaznamuje.

Obrazi vidno žarijo ob doživeti evharistični daritvi.

Ob 15.30 se je pričel koncert zbora Jadran.

Dan smo zaključili z razdelitvijo jubilejnih tort.

Pred Najsvetejšim smo se Bogu zahvalili za vse milosti.

Marijine pesmi v majniku zvenijo milejše.

V kuhinji je na ta dan še živahnejše.

Prvomajsko romanje nas prijateljsko poveže tudi pri skupnem kosilu.

NAŠA LUČ

Glasilov Zveze slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi za verska, kulturna in narodna vprašanja

Izdajatelj: Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov in Rafaelova družba • Založnik: Družina, SI-Ljubljana, p. p. 95 • Glavni urednik: Janez Pucelj, München, Nemčija • Odgovorni urednik: Lenart Rihar, Ljubljana • Uredništvo: Rafaelova družba, Naša luč, Poljanska c. 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: 01/438 30 50, e-naslova: rafaellova.druzba@siol.net in jpucelj@web.de • Uprava: Krekov trg 1, SI-1000 Ljubljana, tel. 01/360 28 28 • Jezikovni pregled: Vida Frelih • Revijo podpira vladni Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu.

CENA IZVODA: 2,70 EUR • CELOLETNA NAROČNINA ZA SLOVENIJO: 29,70 EUR • CELOLETNA NAROČNINA (za pošiljanje iz Slovenije): Evropska zveza 40,59 EUR • Švica 53,90 CHF • Velika Britanija 34,54 GBP • Avstralija 55,66 AUD • Kanada 54,45 CAD • ZDA 53,35 USD. V ceno je vštete 5 % davek na dodano vrednost in ustrezna poštnina, ki velja za pošiljanje z navadno redno pošto. Cena za letalsko pošiljanje je 45,43 EUR • CELOLETNA NAROČNINA PRI POVERJENIKIH: Evropska zveza 35 EUR • Švedska 320 SEK • Švica 45 CHF • Velika Britanija 28 GBP • CELOLETNA NAROČNINA (za pošiljanje iz Münchna): Evropska zveza 35 EUR, plus poštnina • PLAČILO NAROČNINE: Naročniki v Sloveniji ter prejemniki po pošti v Sloveniji, na transakcijski račun pri NLB dd.: 02014-0015204714, DRUŽINA, d. o. o., s pripisom za Našo luč, IBAN SI56 0201 4001 5204 714, SWIFT LJBAS12X • Naročniki, ki prejemajo revijo s slov. misije, plačajo župniku. • Naročniki po Evropi in svetu (pošiljke iz Münchna) nakažejo na račun: J. Pucelj - KirStift, BIB Essen eG, IBAN: DE96 3606 0295 0020 9400 26, BIC (Swift): GENODED1BBE, namen: za Našo luč.

Oblikovna zasnova: Klemen Kunaver • Grafična priprava: Družina d. o. o. • Naslovnica: Cajhnov jez, avtor Janez Resman • Tisk: tiskano v Sloveniji.

Rafaellova družba, Naša luč, Poljanska 2, SI-1000 Ljubljana, tel.: (+386) 1 438 30 50, e-naslov: rafaellova.druzba@siol.net
www.rafaellova-druzba.rkc.si • Poslovni račun pri NLB d. d.: 02014-0253581535, voditelj: Lenart Rihar

Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov, diakonov in pastoralnih sodelavcev v Evropi

Liebigstr. 10, 80538 München, T (*49) 089 2193 7900, M 0173 9876 372, F (*49) 089 2193 79016, predsednik: msgr. Janez Pucelj

POGOVOR	4
»V štirih urah morate oditi«	
RAFAELOVA DRUŽBA	7
Praznik slovenskih zastav na Sv. Višarjah ali Giro d'Italia	
JEZIKOVNI KOTIČEK	8
Voznik	
SLOVENIJA, NAŠ SKUPNI DOM	
Premisleki, Novice	9
Razklana Slovenija	10
ZAKLADI SLOVENSKE UMETNOSTI	11
Rembrandt Harmenszoon Van Rijn	
FOTOTEKA RAFAELOVE DRUŽBE	12
Začetki slovenske vasi v Lanusu	
ŽUPNIJE	13
ZGODBA	23
KRIŽANKA / MALO ZA ŠALO	24

Višarje

Ni naključje, kar se je zgodilo na krivoljastih vzpetinah na Svete Višarje na predzadnji etapi letošnjega Gira. Roglič je od starta v podnožju gore pa vse do vrha vztrajno topil prednost svojih sotrpinov na kolesih in došel na vrh s prednostjo, tako da mu nihče ni mogel več spodnesti končne zmage na dirki. Suvereno je naslednji dan prignal svoje kolo v center Rima tako, da je lahko stopil na zmagovalni oder. Prvi Slovenec, ki je osvojil Giro d'Italia.

Svete Višarje so bile nenadoma v središču svetovne športne javnosti. Slike zadihanega Rogle tik pred črto na gorskem cilju pod romarsko cerkvijo Matere Božje, Kraljice miru, z ozadjem slovenskih zastav so naslednji dan krasile naslovnice časnikov in ekranov televizijskih hiš. Slovenci smo bili nenavadno zadovoljni sami s seboj. En sam športnik nas je navdušil in ponese Slovenijo pred oči vsega sveta. Zdelo se je, da sanjamo. Naslednji dan smo lahko prebirali na prvih straneh poročila z naslovi, ki jih sicer nismo vajeni, na primer tisti o višarskem čudežu. Sem in tja se je našla tudi slika križa, vtetoviranega na Rogličevem laktu. Ta gre lahko komu na živce, vendar športnik najbrž že ve, zakaj si je to znamenje zarisal na kožo.

Dogodek na Svetih Višarjah, ki je navdušil Slovence v domovini, zamejstvu in po vsem svetu, je umeščen v krščansko okolje. Višarska božja pot je slovenskim kristjanom že stoletja napisana na kožo našega narodnega duhovnega zaledja. Višarska božjepotna slava je rasla od začetka s čudežnimi dogodki in znamenji, ki so utrjevala steze romarjev iz Žabnic v dolini na vrh, kjer je zrasla najprej kapelica, kasneje pa romarska cerkva Matere Božje, Kraljice miru. Viharji zgodovine, ki so rušili zidove, niso mogli porušiti vere in zaupanja vernih prebivalcev v dolinah pod goro, ki so razdejane ruševine vedno znova obnovili v novo in vedno večje svetišče. Sem so prihajali verniki štirih jezikovnih skupin: Nemci, Italijani, Slovenci in Furlani, kasneje pa tudi od vseh evropskih narodov romanskega, germanskega in slovanskega izvora je postalo mejnik, ki ne deli, ampak združuje različne kulture in jezike v eno govornico različnih jezikov in kultur. To je govorica evangelija, ko ga začnemo živeti in deliti drug drugemu po zgledu Marije, matere vseh učencev njenega Sina. Na gori v svetišču odkrije višine vseobsegajočega bratstva vsak romar, ki se poda v to višavje z željo po bližini svetega prostora. Tu človeške zmote in zamere iz doline zgrabijo svojo težo in njih breme se umakne iz src. Človek zadihava sveži zrak prostosti in miru.

V vrsti mnogih višarskih čudežev je tudi romanje treh Slovencev na ta milostni kraj. Letošnji 35. romarski shod Slovencev iz domovine, zamejstva in izseljenstva pri Materi Božji na Svetih Višarjah je veliko znamenje Božje čudodelne dobrote. Enkratna je zmaga našega športnika na pedalih, ki se je povzpел na goro milosti in si priboril s svojo neverjetno vztrajnostjo lovriko druge največje kolesarske dirke na svetu. Prav tako izjemen in enkratno vrednost. Občudovali smo vztrajnost športnika, ki je združil srca naroda. Hvaležno občutimo vztrajnost množice vernikov, ki se na tem svetem kraju združujejo iz leta v leto v krščanskih vrednotah. Te krepijo vse generacije slovenskega narodnega telesa v domovini, zamejstvu in po svetu. Vabimo vas na romanje h Kraljici miru na Svete Višarje.

Janez Pucelj

ZVEZA SLOVENSkih IZSELJENSKIH DUHOVNIKOV, DIAKONOV IN PASTORALNIH SODELAVCEV V EVROPI

ANGLIJA
SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA LONDON
 62, Offley Road, LONDON SW9 0LS
 T/F (*44) 020. 7735 6655
 M +44 736 53 53 900
 http://www.skm-london.org.uk
 e-naslov: info@skm-london.org.uk

AVSTRILIJA
SLOVENSKI PASTORALNI CENTER DUNAJ
 Einsiedlergasse 9-11, 1050 WIEN
 M (*43) (0)660-657-94-33
 duhovnik: Matija Tratnjek
 e-naslov: info@spc-dunaj.net
 www.spc-dunaj.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA GRADEC
 Mariahilferplatz 3, 8020 GRAZ
 T (*43) 0316. 7131 6924
 župnik: p. mag. Jože Lampret OFMConv

PREDARLSKO
 oskrbuje: mag. David Taljat (glej Švica)

SLOVENSKA KAT. MISIJA ŠPITAL
 Drau Marienkapelle, Villacherstr., SPITAL
 župnik: mag. Jože Andolšek
 Št. Primož 65, 9123 Št. Primož
 T (*43) 042. 3927 19

BELGIJA, NIZOZEMSKA IN LUKSEMBURG
SLOVENSKI PASTORALNI CENTER BRUSELJ
 Av. de la Couronne 206
 1050 Bruxelles / Ixelles
 T (+32) 02. 64 77 106
 M (*32) 0489. 783 532
 župnik: dr. Zvone Štrubelj
 e-naslov: zvones@gmx.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA EISDEN
 Guill. Lambertlaan 36, BE 3630 EISDEN
 T/F (*32) 089. 7622 01
 župnik: Gregor Semrl
 e-naslov: semrl.gregor@gmail.com

FRANCIJA
DELEGATURA – AUMONERIE NATIONALE DES SLOVÈNES DE FRANCE
 Moulin de Thicourt, 57380 THICOURT
 Tel – Fax (*33) 03. 8701 0701
 e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA PARIZ
 Slovenske maše so v cerkvi sv. Filipa in Jakoba v Chatillonu
 župnik: dr. Zvone Štrubelj (glej SPC Bruselj)
 diakon Ciril Valant: 32, rue de la Guilloire,
 78720 La Celle les Bordes. Tel: 01 34 85 26 66
 e-naslov: valant.ciril@wanadoo.fr

SLOVENSKA KAT. MISIJA MERLEBACH
 14, r. du 5 Decembre, 57800 MERLEBACH
 T (*33) 03. 8781 4782,
 T mlin (*33) 03. 8701 0701
 župnik in delegat: Jože Kamin,
 e-naslov: kaminjoseph@aol.com

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA NICA
 Vse informacije pri delegatu J. Kaminu (glej zgoraj)

HRVAŠKA
SLOVENSKA KAT. SKUPNOST ZAGREB
 oskrbovana iz Slovenije. Informacije:
 dekan Anton Trpin, T (*386) 07 338 00 15
 Trubarjeva 1, 8310 Šentjernej
 e-naslov: zupnjia.sentjernej@rkc.si

ITALIJA
SLOVENSKA KATOLIŠKA SKUPNOST RIM
 Via Appia Nuova 884, 00178 ROMA
 T (*39) 06.7184 744, F 06. 712 99 910

SLOVENSKA KAT. SKUPNOST MILANO
 cerkev Corpus Domini, ul. Canova 4
 informacije: Karel Bolčina, M (*39) 338 195 8889
 e-naslov: donkarel@tiscali.it

NEMČIJA
KOORDINACIJA DUŠNEGA PASTIRSTVA SLOVENCEV PO SVETU
 govorec: msgr. Janez Pucelj
 Liebigstr. 10, 80538 München
 T (*49) 089.2193 7900, M 0173.9876 372
 F (*49) 089. 2193 79016
 e-naslov: jpucej@msn.com
 jpucej@web.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA BERLIN
 Kolonnenstr. 38, 10829 BERLIN
 M (*49) 175.2462 425
 župnik: Izidor Pečovnik
 e-naslov: izidor.pecovnik@erzbistumberlin.de

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ESSEN
 ne obstaja več.
 Vse informacije dobite pri koordinacijski službi
 in http://www.slomissija-essen.de/

SLOVENISCHE KATH. SEELSORGE – LIMBURG
 Hühnerweg 25, 60599 FRANKFURT
 T (*49) 0178 9755991;
 duhovnik: p. Andrej (Andrzej) Koch
 e-naslov: koch.andrzej@gmail.com

SLOVENSKA KAT. MISIJA MANNHEIM
 ne obstaja več.
 Vse informacije dobite pri koordinacijski službi
 (glej zgoraj).

SLOVENSKA KAT. MISIJA STUTTGART
 Stafflenbergstr. 64, 70184 STUTTGART
 T (*49) 0711. 2328 91, M 0178. 4417 675
 F (*49) 0711. 2361 331
 www.skm-stuttgart.de
 župnik: Aleš Kalamar
 T (*49) 0711. 5489 8064, M 0176. 8450 9228
 e-naslov: aleskalamar@gmail.com
 župnik v pokojju: Martin Retej
 e-naslov: reteljmartin@gmail.com
 M 0049 173 4772 422

SLOVENSKA KAT. MISIJA AUGSBURG
 Ottmarsgäßchen 8, 86152 Augsburg
 T/F (*49) 0821. 979 13, M 0173.5937 313
 župnik: Roman Kutin
 e-naslov: roman.kutin@gmx.net

SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ULM
 Neunkirchenweg 63 A, 89077 ULM
 župnik: Roman Kutin (glej Augsburg)

SLOVENSKA KAT. ŽUPNIJA MÜNCHEN
 Liebigstr. 10, 80538 MÜNCHEN
 T (*49) 089. 2219 41, F 089. 2193 79016
 www.skgmuc.com
 e-naslov: slovenischsprachige-gemeinde.muenchen@ebmuc.de

župnik: Janez Pucelj; T (*49) 089. 2193 7900
 e-naslov: jpucej@msn.com
 jpucej@web.de
 župnik v pokojju: Marjan Bečan
 diakon Ralph Prausmüller
 e-naslov: ralphprau@gmail.com

SRBIJA
SLOVENSKA KAT. SKUPNOST BEOGRAD
 Župa sv. Cirila i Metoda
 Požeška 35, 11030 BEOGRAD
 T (+381) 11 30 56 120
 MT (*381) 665 105 509
 župnik: Lojze Letonja CM
 e-naslov: lojze.letonja@gmail.com

ŠVEDSKA
SLOVENSKA KAT. MISIJA GÖTEBORG
 Parkgatan 14, 411 38 GÖTEBORG
 M (+46) (0)708 278757
 T (+46) (0)31 7115421
 župnik: Zvonko Podvinski
 e-naslov: zvone@telia.com;
 zvone.podvinski@rkc.si

ŠVICA-LIECHTENSTEIN
SLOVENSKA KATOLIŠKA MISIJA ZÜRICH
 Naglerwiesenstrasse 12, 8049 ZÜRICH
 T 0041 (0)44 301 31 32, M 0041 (0)79 7773 948
 spletna stran: www.slomissija.ch
 župnik: mag. David Taljat
 e-naslov: slomission.ch@gmail.com

»V štirih urah morate oditi«

Pogovor z Jožetom Žakljem in Jožeko Debeljak Žakelj

V začetku leta 2021 smo se s sestro in mammo lotile prevajanja, iz slovenščine v španščino, nekaterih pisem dr. Tineta Debeljaka, zbranih v knjigi Črni Kamnitnik: Loma Negra, ki je leta 2003 izšla pri založbi Družina. Ob tem sem argentinskim prijateljem povedala nekaj besed o tem, kar je Debeljak iz argentinske pampe napisal v pismih svoji družini, ki je bila še vedno v Sloveniji. Aprila, ko je bil ta izbor pisem preveden, smo se skupaj s Fatimo Lopez in Ignaciem Santillanom, mojima prijateljema, ki sta pisma prebrala, odločili, da intervjuvamo zakonski par Jožeko Debeljak, hčerko Tineta Debeljaka, in njenega moža Jožeta Žaklja. Oba sta slovenska priseljence, ki sta se po skoraj dveh desetletjih življenja v Buenos Airesu naselila v provinci Tucumán na severozahodu Argentine. Namen intervjuja je bil predstaviti življenjsko zgodbo obeh intervjuvancev ter izvedeti več o življenju Tineta Debeljaka in družine Žakelj-Debeljak. To je bila tudi odlična priložnost za spoznavanje slovenske skupnosti v Argentini prek pričevanja dveh njenih članov.

> Ali se lahko na kratko predstavite?

Jožeka: Jaz sem Jožeka Debeljak, hči dr. Tineta Debeljaka in Vere Remec, prav tako iz zelo intelektualne družine. Moj oče je bil pred vojno urednik literarnega dela časopisa Slovenec, pisatelj, pesnik, prevajalec. Moja mati je imela založbo, ki je prevzemala očetove knjige ali besedila in jih urejala. Moja stara mama je pisala kuharske knjige. Imamo tudi teto, Baro Remec, ki je bila zelo znana slikarka v Sloveniji in med nami. Diplomirala je v Zagrebu, na Hrvaškem. Smo družina enega fanta in dveh deklet. Prvih nekaj let smo živeli v Sloveniji, po prihodu sem smo živeli v Buenos Airesu, potem pa se je pojavila možnost, da pridemo sem, v Tucumán, in mojemu možu so ponudili službo menedžerja. In odločili smo se, da pride-mo. Imava 10 otrok in 28 vnukov.

> Kaj pa vi?

Jože: Sem Jože Žakelj. Priimek Žakelj je eden od številnih priimkov v Sloveniji, ki so jih po vojni praktično iztrebili. Moj rojstni kraj je Šentjošt. To je majhna kmečka vas, 25 km oddaljena od Ljubljane, ki je danes glavno mesto države. Takrat je bila to deželna prestolnica in 25 kilometrov je bilo za nas ogromno. Tam so razdalje merili s hojo peš, tako da so veliko ur hodili od enega kraja do dru-

Angelca Malavašič skupaj s tremi otroki - Jože, Stane in Janko

gega. Danes je drugače. Živeli smo v povsem drugačnem času kot danes. Takrat ni bilo telefona, radia in televizije. Ni bilo nobene druge komunikacije, razen osebnih stikov, ko je nekdo hodil od enega kraja do drugega in prinašal novice.

> Katerega leta ste se rodili in kako je bila sestavljena vaša družina?

Jože: Rodil sem se leta 1941, zato mi spomin sega od leta 1945 dalje. O koncu druge svetovne vojne, ki se je teoretično končala leta 45, se ne spomnim skoraj ničesar. Oče in mama sta se poročila leta 1940 v Sloveniji in med vojno ... težka leta, v katerih so se rodili trije otroci: jaz in moja dva mlajša brata, Stan-ko in Janko, ki je lani umrl zaradi raka. Nekateri strici in tete, ki so živeli tam, so tudi prišli sem v Argentino, po mamini strani kar štirje.

> Nam lahko poveste kaj o tem, zakaj ste prišli v Argentino?

Jože: Vse to ima politično ozadje. Med drugo svetovno vojno je Komunistična partija Slovenije organizirala revolucijo in povzročila katastrofe, da bi po vojni ostala na oblasti. Voditelji so rekli, »šli se bomo boriti proti okupatorjem«, ki so bili Nemci in Italijani. Bili so majhna skupina, vendar so sčasoma rasli in s pomočjo Sovjetske zveze in »zahodnih zaveznikov« prevzeli oblast ter tako ali drugače zmagali v vojni, tako da so se morali vsi, ki so bili protikomunisti, izseliti ali umreti. Dejansko so ubili na stotine ljudi, vojakov in civilistov, jih likvidirali, pobili. Danes še vedno odkrivajo množična morišča, 600 ali 700 krajev mučenja in smrti. Gre za zamlčano zgodbo; odkrito, znano, vendar politično in s strani policije ne povsem analizirano. Mnogi odgovorni za te genocide so že umrli, drugi pa še vedno živijo. Zadnjič sem slišal, da so iz Slovenije poslali sporočilo, da je neka gospa, žena glavnega voditelja komunistične partije, ki je umrl, odprla usta in začela govoriti, da bi morali vsi ti ljudje priznati, kaj so storili. Partizani, komunisti, bi morali priznati, kaj so storili, in to bi lahko bila podlaga za ponovno sestavo družbe, za spravo med ljudmi. Da ne bi bili več tako razdeljeni, tako zelo sprti drug z drugim in da bi postopoma spet postali bratje. Uboga gospa je v kratkem času umrla.

> Nam lahko poveste še kaj o takratnem kontekstu?

Jože: Po vseh teh pobojih leta 45 se je večina ljudi izselila v Av-

Jožeka in Jože Žakelj na kratkem potovanju v provinci Salta na severu Argentine.

strijo. Britanci so zasedli jug Avstrije, ki je mejila na Slovenijo, zato je bil to način, kako se prebiti v svobodni svet. Ampak Angleži so večino teh beguncev, ki so prišli, poslali nazaj v Jugoslavijo, da komunisti ne bi napadli Avstrije, njihovega angleškega položaja, ki je bil očitno nekoliko šibek. Da jih ne bi napadli komunisti iz Jugoslavije, je bila cena: »Vzemite vse te begunce, ki prihajajo od vas, nazaj.«

Jožeka: To je bil kompromis med 13.000 ali 12.000 ljudmi in svobodo Avstrije. Vojne ujetnike so vrnil nazaj, a so jim rekli, da jih bodo odpeljali v Italijo. Bili so prevarani. Ubijali so jih že po vojni, ne med vojno! Po vojni so jih ubili vsaj 11.000. Povratniki so bili tudi nekateri civilisti, ne le vojaki.

> Kako je do tega prišlo?

Med vojno so Slovenijo okupirale Nemčija, Italija in Madžarska. Vsaka od njih en del. V tem vojnem obdobju so komunisti želeli doseči svojo prevlado. In kako so to storili? Ubijali so ljudi, ubili so guvernerja, župane. Ubijali so ljudi, ki so imeli določen politični status. Ubili so tudi veliko duhovnikov ... želeli so vzbuditi strah. Tako so šli v hišo z brzostrelko, odprli vrata in jih tam ubili. Zato so se ljudje iz vasi zbrali in začeli patroljirati in braniti vasi. To so bili »domobranci«. Tisti domobranci, ki so se po vojni umaknili v Avstrijo, so bili potem poslani nazaj, domobranci in nekateri drugi civilisti.

> Kaj pa tisti, ki se niso umaknili pod okrilje zaveznikov?

Po vojni so komunisti rekli, da se morajo vsi moški, ki so še vedno doma, javiti v nadzorne enote. Na primer drugi stric Grbec, ki je bil krojač in se ni ukvarjal s politikom, ni bil domobranec ali kaj drugega. Šel je, ker je vedel, da ni storil ničesar, ne proti nikomur ne proti ničemur ... in se ni nikoli vrnil ... Izginil je ... bil je ubit. Potem je gospa šla v nadzorno enoto in vprašala: »Kje je moj mož?«

Oni pa so ji odgovorili: »No, zdaj mu je veliko boljše« ... Seveda, če je bil mrtev, mu je bilo veliko boljše. Ostala je sama s sedmimi ali petimi otroki ...

> Iz Avstrije ali Italije so prišli v Argentino ...?

Jože: Begunci, ki so odšli v Avstrijo, tisti, ki so ostali živi in jih niso poslali nazaj v Slovenijo, so ustanovili svoje osnovne in srednje šole, pevske zборе, kulturne dejavnosti, da bi ohranili duha. Obstajala pa je nevarnost, da bodo iz Avstrije v Slovenijo poslali tudi tiste, ki so tam živeli. Bali so se. Propaganda je govorila, da jih bodo poslali nazaj v Slovenijo, da jih bodo izročili Titu. Zato so se začeli organizirati in ugotavljati, kam bi lahko šli. Izkazalo se je, da je tu v Argentini živel slovenski duhovnik Janez Hladnik, župnik iz zahodnega Lanusa [mesto v provinci Buenos Aires]. Govoril je s takratnim predsednikom Juanom Domingom Perónom in ga prosil za vse družine in vse ljudi, ki so želeli vstopiti v Argentino. To so bili delovni ljudje, cele družine, stari starši in vnuki, otroci, vsi, popolne družine. Juan Domingo je rekel: »Naj pridejo vsi, brez razlik, brez težav, naj pridejo vsi.«

Jožejka: Poudariti je treba, da so na primer Združene države Amerike izdajale dovoljenja za vstop le mladim ljudem, ki so lahko delali. Medtem ko je v Argentino lahko vstopila vsa družina. Biti so morali le zdravi. Edini pogoj je bil, da niso bili bolni ...

Jože: Tako smo prišli mi, tako so prišli moji starši, moj oče. Z mamo in tremi otroki pa smo ostali v Sloveniji. Takrat so se v okviru sporazumov Združenih narodov našli ljudje, ki so želeli ponovno združiti družine, ki jih je ločila vojna. Sprejeta je bila resolucija, ki so jo podpisale praktično vse države, da se lahko v vojni ločene družine ponovno združijo, kjer koli želijo. Leta 1953 sta jo podpisali Slovenija oziroma Jugoslavija in Argentina. Tako so Slovenci, ki so bili tukaj, začeli urejati dovoljenja, papirje, da so družine, ki so bile v Sloveniji, lahko prišle, in so plačali vozovnice od tu, ker tam ni bilo niti centa ...

Družina Žakelj – Malavašič

Jožejka: Nihče ni smel zapustiti Jugoslavije brez posebnega dovoljenja, torej se nihče ni mogel izseliti, ker niso dali dovoljenja. Če ste odšli na skrivaj, so vas lahko ubili, ko ste prestopili mejo. Zato je bila ta resolucija leta 1953 kot blagoslov.

> Ste imeli kakšne stike, ste prejeli pisma ali ste jih pošiljali, preden ste prišli skupaj?

Jože: Seveda se nismo pogovarjali po telefonu, ker ga ni bilo, smo pa pošiljali pisma, ko smo se naučili pisati, saj smo bili otroci. Moja mati je pisala in občasno sta si izmenjala eno ali dve pismi na leto. Ena so odhajala in druga se vračala.

> Toda filtrirali so pisma? V Debeljakovih pismih je pisal, da so v deželo prihajala oblačila in razbite stvari ...

Jožejka: Včasih pisma niso prispela, ker so bila nadzorovana. Moji starši na primer nikoli niso imenovali ljudi s pravimi imeni, vsi so bili pod psevdonimi, vzdevki, ki jih je imel vsak ... In tako naprej, saj je bil nadzor nad pismi izjemen. Enako, če so poslali pakete s hrano, s temi stvarmi ... Nekateri stvari niso prispela ... Najbolj priljubljena stvar za pošiljanje so bila kavna zrna, ker v Sloveniji ni bilo na voljo kave. Ko si jo doobil, si jo prodal in imel nekaj denarja. Nova oblast v Jugoslaviji nam ni dala dela, vsaj ne ljudem v mestu, ampak le podpornikom. Oni [pokaže na Jožeta] niso imeli težav s hrano, ker so bili recimo samozadostni, medtem ko smo v mestu imeli težave. In vsa hrana je bila na voljo le po naročilu. Z boni. Družina s toliko ljudmi lahko poje toliko hrane. Bilo nas je na primer pet in na teden so nam dali pol kilograma mesa. Vse je bilo odmerjeno, kaj lahko ješ ...

> Kdo so bili ti ljudje, ki ste jih omenili?

Jožejka: Pet nas je bilo: moja babica Marija Debevec Remec, moja mama Vera Remec Debeljak, in trije otroci. Moj oče je odšel maja leta 1945, in glede na pisma je odšel prek Rima.

Jože: Potoval je prek Italije. Drugi so šli prek Avstrije, on pa prek Italije.

Jožejka: Očeta sem spoznala šele, ko sem ga videla z ladje.

> Koliko ste bili stari, ko je vaš oče odšel?

Jožejka: Stara sem bila eno leto ... Moj starejši brat, ki je najstarejši, je bil star 9, 10 let, in ko se je vrnil k očetu, je bil star 17, 18 let. Moj brat je tam končal srednjo šolo. Po srednji šoli je moral odslužiti vojaški rok. Ko je zaprosil za dovoljenje za odhod iz Jugoslavije, so morali zaprositi za posebno dovoljenje vojsko, da mu dovolijo odhod, saj je bil dovolj star, da bi lahko odslužil vojaški rok. In še ena podrobnost: rekli so, da so ga izpustili, da ne bi okužil drugih zaradi idej, ki jih je imel. »Odidite, ker je za nas boljše, če odidete, kot če ostanete ...«

Jožejka Debeljak, Vera Remec, Meta in Tine (ml.) Debeljak

> Kakšne pa so bile razmere v Jugoslaviji takrat?

Jože: Da bi opisali revščino, v kateri smo živeli: nisi mogel dobiti nobenega papirja. Ni bilo zvezkov, ni bilo odpadnega papirja, ničesar. Mi, ki smo se učili in smo se poskušali naučiti pisati, smo uporabljali stare Mohorjeve knjige, ki so jih strici hranili v skrinji, in pisali na robove. To smo uporabljali za pisanje, ker ni bilo kam pisati. Spomnim se, da je oče nekoč od tu poslal nekaj zvezkov, takrat smo prvič videli zvezke.

> V zvezi s tem: kako je bilo, ko so prispela pisma? kakšen je bil tisti trenutek, ko so prispela pisma?

Jožejka: To je bila najlepša stvar, kar jih je bilo. Vedno ko so prišla pisma, smo vsi brali ... no, na začetku so mi jih prebrali. Vsak od nas, otrok, je imel svoj vzdevek. Jaz sem bila »srček«, moja sestra pa »ljubica«. In moj brat, odkar je bil velik fant ... no, velik fant, pri desetih letih, ko je oče odšel ... rekli so mu »falot«. Vedno smo se pogovarjali ... vedno smo bili veseli, ko so prišla pisma ... očetova pisma so bila precej pogosta. Mama mu je potem odgovarjala, in mi smo mu risali. Prve risbice smo mu poslali, da bi vedel, da mislimo nanj. Zelo pomembno je, da ga imaš vedno ob sebi, tudi če ni fizično prisoten ... Vedno je bil prisoten v družini.

> In kako ste preživeli v gospodarskem smislu? Vi, Jožejka, pravite, da so morda pri Jožetu lahko pridelali nekaj hrane, da so se lahko preživljali, ampak kako je bilo pri vas?

Jožejka: No ... pravzaprav se je moja mama zaposlila kot računovodkinja v mesnici s krajšim delovnim časom. Imela je tudi knjigarno in med vojno je skrivala zvezke, ki jih je potem prodajala. Od tega smo tudi živeli. Nato nam je veliko prijaznih ljudi poslalo hrano. Na primer, občasno se je pojavil zaboj jabolk, drugič pa zaboj krompirja. Tako so nas neznani ljudje, ki so videli, kako revno živimo ... obdarovali in nam dali skrivaj.

> Vse na skrivaj, sicer bi se izpostavili nevarnosti?

Jožejka: Seveda. Po vojni so nas vrgli iz hiše. Imeli smo hišo pet ulic od središča Ljubljane. Prišli so partizani in rekli: »V štirih urah morate zapustiti hišo, s seboj lahko vzamete le obleko in stvari za otroke.« In morali smo zapustiti hišo. Tam so bile moja babica, moja mama in mi trije. In povedali so nam, kje moramo živeti. Dejstvo je, da so nam za pet ljudi dali sobo štiri krat štiri metre.

Jožejka Debeljak, Vera Remec, Meta in Tine (ml.) Debeljak

> Je bilo to zato, da bi vas nadzorovali?

Jožejka: Da bi nas nadzorovali in kaznovali. Bolj kot karkoli drugega je to kazen. V tej sobi smo kuhali, spali, jedli, se učili, vse, kar je bilo v tej sobi štiri krat štiri. Najhuje pa je bilo, da smo morali na stranišče skozi kuhinjo druge družine. Bilo je grozno. Ta družina je bila lastnica hiše, in jim je bila odvzeta soba, da bi jo dali nam. Tudi tega človeka, lastnika hiše, niso marali. Ni bil popoln komunist, vendar mu je bilo priročno biti komunist. Tako je bilo to za kazen za nas in za njega ... Moja mama se je šla pritožiti na stanovanjski oddelek, pa so ji rekli: »Kaznovana si, ostati moraš v tej sobi.« Tako smo bili kaznovani: mi trije otroci, ki smo bili mladoletni, babica, ki je bila stara osemdeset let, in moja mama, seveda.

> Kakšen je bil vaš odnos z družino, ki vas »je gostila«?

Jožejka: Ne spomnim se, da bi imeli velike težave z družino. Ker je bil vhod ločen, recimo. Bil je en vhod, eden v to smer, drugi v ono smer. Težava je bila kopalnica. Vendar pa so morali sprejeti tudi to, kar je bilo, saj se niso smeli pritoževati ...

> Kaj pa vi, Jože, kako ste preživeli v tistih časih?

Jože: Živeli smo na podeželju. Bili smo majhna kmečka družina, imeli smo tri hektarje zemlje, od tega polovico grmovja. Tam smo bili trije otroci in moj dedek, ki je imel že več kot osemdeset let, ter moja mama. Mama je hodila delat k velikim kmetom ali tistim, ki so bili večji od nas in so ji plačevali na dan, da je zaslužila nekaj denarja. Najbolj se spominjam, da smo delali na polju, da smo se naučili uporabljati koso, lopato in žago. Morali smo nabirati drva, ker je tam štiri mesece zima, za to obdobje moraš pripraviti drva, in to smo otroci največ počeli. Nato smo posejali pšenico, ječmen, krompir, repo, zelje ..., ki smo jih uporabili za lastno hrano, za preživetje.

> Kruha ste imeli dovolj?

Imeli smo pšenico, vendar je bilo pšenice premalo za vse leto, zato smo v mlin odnesli vrečo

pšeničnih zrn, mlin nam je vrnil vrečo moke, nato pa smo jo racionalizirali tako, da smo doma pekli kruh. Domači kruh, veliki kosi, približno dva kilograma, tri kilograme, okrogli, debeli. V vseh hišah so imeli posebne peči za to. Polovico smo narezali na koščke, ki smo jih jedli, drugo pa posušili na soncu ali v pečici, da bi jo lahko dlje ohranili. Nato smo si jih morali razdeliti, polovico smo obdržali, drugo polovico smo pojedli. Sveži kruh smo jedli, dokler ga ni zmanjkalo, nato pa smo začeli jesti suhe obroke. Ko ga je zmanjkalo, je nastopilo sušno obdobje, ni bilo kruha, toastov, ničesar, vsaj teden dni nismo jedli kruha. Dokler ni prišla naslednja serija mletja, in nato je sledil proces svežega kruha, starega kruha ... Zelo omejeno.

> Imate kakšne anekdote v zvezi s tem?

Jože: Dobro se spomnim, star sem bil kakih devet, deset let, ko so odprli prvo trgovino v Sloveniji, v kateri so prodajali kruh. Pred tem ni bilo podjetja, kjer bi se lahko kar koli kupilo. Po eni strani nismo imeli denarja, po drugi strani pa ni bilo kje kupovati, ni bilo trgovin kot tukaj, na vsakem vogalu. Ničesar ni bilo. Tu in tam je bil mesar, ki je zaklal tele, jagnje, prašiča in meso prodal. Dva, tri kilometre smo morali prehoditi peš in se vrniti. Takrat smo izvedeli, da so v Ljubljani, ki je oddaljena 25 kilometrov, odprli podjetje za prodajo kruha. Šla sva z mojim bratrancem Grbcem, tudi njemu je ime Jože, in je malo starejši od mene. S kolesom sva se odpeljala 25 kilometrov, vsak z nahrbtnikom na rami, in šla sva, dokler nisva našla trgovine. Tam je že čakala dolga vrsta. Postavila sva se in ko sva prišla na vrsto, so nama dali približno dvokilogramski hleb kruha, enega zame in enega zanj. Nato sva se vrnila v vrsto, da bi videla, ali nama bodo dali še enega. Ko sva bila drugič v vrsti, sva najprej pojedla kilogram, ki so nama ga dali [smeh]. Kruh, ki so ga dali vsakemu od naju, sva pojedla, ker sva bila tako lačna. Potem so nama prodali še enega ali dva, ne vem, kolikokrat še ... sita sva spet stala v vrsti, dokler nama niso dali še dveh ali treh za domov. To je bilo leta 51 ali 52, star sem bil približno deset let. Pred tem nisem zmozel prevoziti niti 25 kilometrov s kolesom. Ja, takrat sem bil že v srednji šoli, za srednjo šolo smo kupili kolo. To na nek način priča o pomanjkanju, ki smo ga utrpeli. Imeli smo mleko, ker smo imeli doma kravo. Krompir je bil, ker smo ga posadili. Jajca so bila, ker so bile kokoši. Toda jajca in maslo, ki smo ga naredili iz mleka, smo prodali, da bi od nekod dobili nekaj denarja. Namesto da bi ga pojedli, smo ga prodali. In tako so minevala leta, dokler nismo prispeli v Argentino. V Argentini me je v prvih dneh najbolj presenetilo, ko sem videl koščke kruha, odvržene v smeti, koščke kruha ...

> Zakaj je med eno in drugo družino takšna razlika? Vzeli so vas iz hiše in vas poslali živeti v stanovanje, niso pa njim vzeli kmetije, zemlje.

Jože: Mi, podeželje, naša hiša, kjer smo prej živeli, ni bila tako ... označena s prstom kot hiša njihove družine [pokaže na Jožejko].

Jožejka: Ko so komunisti pod okupacijo odredili ... kulturni molk ... obvezno tišino ... se ni smelo izdajati knjig, pisati člankov v slovenskem jeziku. Moj oče se za to ni zmenil, še naprej je izdajal knjige, še naprej je pisal v časopis, še naprej se je ukvarjal s kulturo. Zato so bili komunisti veliko bolj jezni nanj, saj je bil intelektualec, ki je imel med ljudmi dober ugled, in veliko ljudi mu je sledilo. Poleg tega je bil tudi moj dedek po materini strani na političnem položaju, tako da nas je to zaznamovalo bolj kot karkoli drugega. Moj oče je zaradi tega odšel v begunstvo, saj se je vedelo, kaj se je zgodilo v Rusiji z ljudmi, ki so nasprotovali komunizmu. Med vojno se je o tem veliko govorilo, potem pa je oče rekel: »Ne, grem ven. Čez dva, tri tedne se bomo vrnili.« In ne, seveda se čez tiste tri tedne ni vrnil v Slovenijo.

> Kako vam je uspelo priti ven?

Jožejka: Takrat, ko se je maja 1945 končala vojna, je veliko ljudi odšlo. V tistem času komunizem še vedno ni obvladal državnih meja. Zato so šli vsi, ki so lahko, ven. Potem so komunisti uzurpirali oblast, tako da nisi mogel oditi iz države. Nemci, ki so bili v Sloveniji, so odhajali, Italijani so odhajali, tako da je bil to popoln eksodus.

Jože: To so bile okupacijske sile, Nemci in Italijani. Ko so izgubili vojno, so šli svojo pot in ljudje so bili v kaosu, niso vedeli, kaj naj počnejo, ni bilo nadzora, nihče ni mogel vzpostaviti reda, ničesar, zato je vsak odšel, kamor je mogel.

> In so že takrat prišli na idejo, da bi prišli v Argentino?

Jožejka: Ne, približno štiri leta so bili v Avstriji in Italiji v begunskih taboriščih. Po štirih letih so se lahko izselili iz Italije, saj je bilo tam veliko beguncev, prav tako v Avstriji, tako da niso mogli več vzdrževati toliko ljudi. Začeli so ugotavljati, katere države jih bodo sprejele in so šli. Mnogi mladi so šli v Španijo študirat, ker so tam dobili štipendije. Drugi so odšli v Severno Ameriko in nato v Argentino. Tudi v Avstralijo.

Jože: Vse te države so iskale delovno silo, delavce. Niso hoteli starih staršev, žensk ali otrok. Duhovnik Janez Hladnik, ki smo ga že omenili, je dosegel, da je Perón dovolil vstop otrokom, velikim družinam, starim staršem, vsem ljudem brez razlike v starosti. In to je večino družin spodbudilo, da so se odločile za Argentino. Malo po malo smo se naučili, kaj je Argentina.

> Ali nam lahko poveste, kako je potekal odhod, iz katerega pristanišča ste odšli?

Jože: Iz Slovenije v Argentino se odpravite z ladjo prek Genove v Italiji. Ladja odpluje iz Genove v Neapelj, prečka Sredozemsko morje, pride v Lizbono na Portugalskem, od tam pa se odpravi čez Atlantik in prispe v Sao Paulo v Braziliji. Iz Sao Paula gre v Montevideo. Iz Montevidea prečka reko Rio de la Plata in se zjutraj pojavi v Buenos Airesu, v pristanišču Buenos Aires. Potovanje traja približno 17, 18 dni ... Preden smo prispeli z ladjo do Buenos Airesa, smo morali priti do morja iz Slovenije. Iz Slovenije smo odpotovali z vlakom, iz Ljubljane prek Trsta do Genove. V Trstu smo morali s slovenskega vlaka prestopiti na italijanski vlak, ki nas je odpeljal v Genovo.

Se nadaljuje

Praznik slovenskih zastav na Sv. Višarjah ali Giro d'Italia

Vsoboto, 27. maja, je na Sv. Višarjah in ob njeni cesti zaplapolala nepregledna množica slovenskih zastav. Sv. Višarje so bile tako slovenske kot že dolgo ne! Ali smo morda praznovali kak slovenski praznik? Razlog je bila legendarna kolesarska dirka Giro d'Italia, ki je med 6. in 28. majem 2023 potekala po Italiji.

Predzadnji dan te velike kolesarske dirke se je približal slovenski meji. Tekmovalce je čakal težek gorski vzpon na Sv. Višarje. Tekma je imela start v Trbižu, proga pa je nato tekla do Žabnic, Ovčje vasi do vhoda v dolino Zajzere na Sv. Višarje.

Slovenci smo navijali za našega favorita Primoža Rogliča, ki je izkazal na tej tekmi izjemno moč in vztrajnost. 18,6 km dolgo progo iz Trbiža na sam vrh Sv. Višarj je prekolesaril v zgolj 44'23".

V bitki s časom in z odličnimi sotekmovalci pa se je Rogliču med samo tekmo snela s kolesa veriga in moral je stopiti s kolesa ter se lotiti servisa. Publika je obnemela. Taka negativna izkušnja med samo tekmo bi marsikaterega tekmovalca zmedla ali bi celo odstopil, saj je izgubil veliko sekund. A Primoža Rogliča tudi ta nesrečna okoliščina ni ustavila. Prav nasprotno! Z vsem fokusom je nadaljeval tekmo in kljub smoli, ki jo je imel, prehitel celo vodilnega Britanca Gerainta Thomasa. Ta je imel do sobotne tekme 26 sekund naskoka v skupnem seštevku. Primož Roglič je tako postal zmagovalec gorskega kronometra na Sv. Višarje. Slovensko slavje na vrhu Sv. Višarj je bilo nepopisno!

Naslednji dan, v nedeljo, 28. maja, je v Rimu zadonela Zdravljica. Slovenski kolesarski as Primož Roglič je postal zmagovalec 106. dirke po Italiji Giro d'Italia, obenem pa tudi prvi slovenski zmagovalec Gira. Pokal brez meja mu je predal italijanski predsednik republike Sergio Mattarella.

Uradno ime sobotne tekme je bilo vzpon na Monte Lusari, a vsem, ki so prišli na prizorišče ali si ogledali prenos dirke po TV, je kmalu postalo jasno, da gledajo vzpon na »Svete Višarje«, kakršno je slovensko ime, za kar so poskrbeli britanski komentatorji na kanalu Eurosport, ki je zakupilo pravice prenosa dirke. Ti so cilj imenovali s slovenskim izrazom »Svete Višarje«. Tako bodo obiskovalci te gore zagotovo še več let uporabljali slovensko ime »Svete Višarje«.

Britanski komentatorji so gledalcem razložili, da je ta nepregledna množica zastav belo-modro-rdeče barve, ki jih vidimo vsepovsod na prizorišču, slovenska zastava. Slovenski navijači so jih v izjemno velikem številu ta dan vihteli vsepovsod ob trasi, jih izobesili po terenu ali se odeli vanje. Kot da bi bil kak slovenski praznik! Britanski napovedovalci so tudi komentirali, da se tekma odvija v neposredni bližini Slovenije, ki je od Višarj oddaljena le 16 km. Tudi med prenosom tekme smo lahko med reklamami videli čudovite posnetke naše prelepe Slovenije: slovenska mesta (Piran, Ljubljana, slovenski gradovi) in narave (Blejsko jezero, lipicanci, Soča, Gorenjska). Tako je lahko marsikateri gledalec tudi preko kolesarske dirke Giro d'Italia spoznal našo državo in obenem začutil vesel karakter navijačev s sončne strani Alp, ki znajo tako pozitivno in močno podpreti svoje sonarodnjake na tekmi.

Primož Roglič Vir: splet

»Ehrlichov dom je bi za to priložnost rezerviran že pred meseci. Vzdušje na cilju je bilo enkratno. Jure Prešeren je na svoji terasi razprl harmoniko in zaigral nekaj slovenskih pesmi in marsikoga je prijel, da bi zaplesal. Proti večeru je na progo končno zapeljal Primož in prav vsi ob progi smo dihali z njim. Ko se mu je snela veriga, smo vsi kar nekako utihnili, le tu in tam si slišal kakšen jezen komentar. Potem pa je završalo. Primož je zmagal. Nekaj trenutkov kar nismo mogli verjeti, da je to mogoče. Potem pa je sledila evforija ... solze, objemi, vzkliki. Mislim, da je bila tisto soboto višarska Marija na naši strani.«

Nika

35. ROMANJE TREH SLOVENIJ NA SVETE VIŠARJE 6. AVGUST 2023

Program:

10.30 – predavanje enega vidnejših slovenskih intelektualcev prof. dr. Andreja Umeka

12.00 – slovesna sveta maša, ki jo bo skupaj z izseljenskimi duhovniki daroval msgr. dr. Anton Jamnik

13.00 – po maši bo na ploščadi za cerkvijo krajši kulturni program.

Dogodek organizirata Rafaelova družba in Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov v Evropi.

Upamo, da se bo tudi letos možno udeležiti romanja treh Slovenij na Svete Višarje s programom enodnevnega romanja Turistične agencije Trud.

Več informacij na: trud@trud.si ali 01 360 28 20.

VIŠARSKI DNEVI MLADIH

Če te zanima, kako živijo naši rojaki v Gorskem kotarju in na Reki in če imaš rad dobro družbo, se z nami podaj na 500 km dolgo zamejsko pustolovščino, ki bo trajala od 3. do 6. avgusta 2023.

Spoznavali bomo geografijo, zgodovino in kulturno izročilo Slovencev na Hrvaškem in se srečevali stamkajšnjimi ljudmi. Čas bo namenjen tudi izmenjavi mnenj in izkušenj, petju, duhovnosti, sproščenosti, druženju in seveda skoku v morje. Naše druženje bomo sklenili na Svetih Višarjah, kjer bomo sodelovali pri pripravah na romanje treh Slovenij.

Število udeležencev je omejeno, zato se prijavite čim prej
po tel.: 01 438 30 50 ali
rafaelova.druzba@siol.net.
Dobrodošli!

Voznik

1. Kaj je na sliki?

JUČKL	VANOL	ASTRINOV ASP	ORIGOV
POMRTNIE NAZK	ARSFOEM	VOZARA	NIOŠVOKZ DOJOLJENVE

2. Besede razvrsti po skupinah:

avto	zavora	križišče	volan	vlak	tovornjak	ogledalo
cestnina		krožišče	varnostni pas	kolo	motor	menjalnik
predor	železnica	sklopka	avtobus	kolesarska steza		letalo
prevozno sredstvo		del avtomobila		prometni objekti		

3. Vstavi ustrezne vprašalnice.

koga	od kod	kdaj	kje
zakaj	katero	koliko	
- _____ si naredil vozniški izpit? – Predlani.
  - _____ bo novo krožišče? – Tukaj, levo.
  - _____ voziš tako hitro? – Zamujam v službo.
  - _____ gorivo moram natočiti? – Dizelsko.
  - _____ časa traja vožnja do morja? – 2 uri.
  - _____ boš peljal z motorjem? – Prijateljico.
  - _____ je pripeljal vlak? – Iz Celovca.

4. Napiši ustrezne besedne zveze.

- promet + znak → prometni znak
- voznik + dovoljenje →
- kolesar + steza →
- promet + prekršek →
- roka + zavora →
- zima + gume →

5. Pomagaj vozniku najti pot do semaforja. Če po poti pobereš črke, boš izvedel, kako se imenuje voznik motorja.

REŠITEV: _____

6. Ali poznaš besede?

Kako se imenuje sistem satelitov, postaj in elektronskih pripomočkov, ki omogoča določanje položaja vozil in njihovo vodenje v določeni smeri?

- navigacija
- koordinacija
- orientacija

Kako se imenuje priprava za brisanje avtomobilskih stekel?

- metla
- brisalnik
- brisalec

Kako se imenuje avtomobilski žaromet za vožnjo v megli?

- hupa
- meglenka
- smernik

Kako se imenuje vozilo brez lastnega pogona, ki se pripne, priključi k vlečnemu vozilu, zlasti za prevažanje tovora?

- hupa
- tovornjak
- prikolica

Kako se imenuje zastonska vožnja z avtomobilom, katerega voznik ustavi na prosičev znak?

- avtostop
- križarjenje
- pešačenje

Kaj pomeni, če nekdo reče, da je peto kolo?

- Da ima hiter avto.
- Da je nekomu v breme.
- Da je slab voznik.

REŠITVE:

- ključ, volan, varnostni pas, gorivo, prometni znak, semafor, zavora, vozniško dovoljenje
- Prevozno sredstvo: avto, vlak, tovornjak, kolo, motor, avtobus, letalo
Del avtomobila: zavora, volan, ogledalo, varnostni pas, menjalnik, sklopka
Prometni objekti: križišče, cestnina, krožišče, predor, železnica, kolesarska steza
- a) kdaj, b) kje, c) zakaj, d) katero, e) koliko, f) koga, g) od kod
- prometni znak, vozniško dovoljenje, kolesarska steza, prometni prekršek, ročna zavora, zimske gume
- motorist
- a, c, b, c, a, b

Igra za učenje jezika: **TELEGRAM**

Učitelj vnaprej pripravi lističe s črkami. Otroci izžrebajo 5 lističev s črkami. Črke v enakem vrstnem redu, kot so jih izbirali, napišejo v zvezek ali na tablo od zgoraj navzdol. Sporočilo skušajo sestaviti tako, da se vsaka beseda v njem začne z izbrano črko. Na koncu telegrame preberemo. Primer:

Čez
Pet
Minut
Bo
Odmor

Premisleki

Ekonomist dr. Matej Lahovnik v Slovenskih novicah o novi letalski družbi

Male igrače so za male otroke, velike igrače pa očitno za velike, ko odrastejo v politike. Isti politiki, ki so zagovarjali in z veliko izgubo izpeljali prodajo stare Adrie, bi namreč zdaj ustanavljali novo, ampak ne s svojim denarjem, temveč z denarjem vseh davkoplačevalcev. Pametni se iz napak učijo, neumni pa jih ponavljajo. Državni denar ne raste v bankomatih, ampak ga je treba pobrati z davki in prispevki, zato vlaganje v državno letalsko družbo pomeni bodisi še višje dajatve ali pa manj denarja za druge namene.

Z naslednjim letom bodo spet veljala strožja evropska finančna pravila, tako da bo državna poraba precej bolj omejena kot v času krize in bo treba dobro premisliti, kaj je za ljudi koristno in kaj ne. Država bi morala prednostno vlagati v zdravstvo, šolstvo in socialo, ne pa se igrati podjetništva z ustanavljanjem letalske družbe. Po eni strani imamo rekordne čakalne dobe v zdravstvu in ugotavljamo, kako zaradi staranja prebivalstva in s tem povezanih večjih izdatkov manjka denarja, po drugi strani pa bi vlagali v letala. Pokojnine in plače se usklajujejo za manj, kot znaša inflacija, hkrati pa naj bi se našlo 100 milijonov evrov za državno letalsko družbo. Stara Adria Airways ni znala samostojno preživeti na trgu in je bila odvisna od državnih pomoči. Zaradi dragih letalskih vozovnic Adrie, njenih nenehnih zamud in spreminjanja poletov so se mnogi raje odločali za druge letalske družbe in za sosednja letališča. Poleti iz Zagreba, Gradca, Trsta, Benetk ali Dunaja so bili pogosto cenejši, tako da je marsikdo, ki je vozovnico plačal iz svojega žepa, raje uporabljal te možnosti. Nova Adria bo še manj konkurenčna, saj v nasprotju s staro ne bo članica Lufthansine mreže Star Alliance in tako ne bo imela dostopa do najugodnejših mest. Ni težko predvideti, da bo nasedla državna naložba.

Politiki, ki podpirajo novo državno letalsko družbo, omenjajo širše koristi. Pri tem pa se precej sprenevedajo, saj ima večina ljudi korist od urejenega zdravstva, šolstva ali sociala, medtem ko bo državna letalska družba koristila zelo majhnemu številu ljudi, plačevali pa jo bomo vsi.

Inženirka in strokovnjakinja za jedrsko energijo Heather Hoff na Siolu o varnosti in predsodkih v zvezi z jedrsko energijo

Ne obstaja popoln vir energije. Primerjati moramo svoje vire energije z drugimi alternativami. In ko to storimo, postane očitno, da jedrska energija spada med tiste z najmanj negativnimi vplivi.

Po desetletjih dela v jedrski industriji sem ugotovila, da so jedrski »odpadki« ena najboljših vrst odpadkov. So popolnoma zaprti, za razliko od ton toplogrednih plinov, ki jih vsak od nas vsako leto sprosti v ozračje. So obvladljivi, kar je dokazano s tem, da ni znanih zdravstvenih posledic, povezanih s komercialnimi jedrskimi odpadki. In nastane manj odpadkov kot pri katerikoli drugi alternativni. Prav tako se lahko uporabljeno gorivo reciklira v novo gorivo za napredne reaktorje. Oblikovanje reaktorjev, ki so sposobni porabiti jedrske odpadke kot gorivo, poteka že desetletja po vsem svetu in je zdaj v procesu komercializacije.

Sočustvujem s tistimi, ki se bojijo jedrske energije, vendar smo postali otopeli za prave nevarnosti energetskega sektorja, ki dejansko terjajo življenja. Zračno onesnaževanje vsako leto pregodaj ubije milijone ljudi, plinovodi z naravnim plinom redno eksplodirajo, težko pa je oceniti smrti, ki izhajajo iz pomanjkanja dostopa do energije. Več ljudi se poškoduje pri nameščanju sončnih panelov in vzdrževanju vetrnih turbin, kot jih je bilo kadarkoli poškodovanih zaradi jedrske energije. Veliko bolj bi se morali bati teh drugih stvari, vendar naši možgani ne delujejo tako.

V naši panogi zelo veliko govorimo o varnosti in mislim, da nam je to škodovalo. Nič ni »varno« – gre samo za to, katera tveganja se odločimo sprejeti in kaj cenimo. Morda se sliši smešno, ven-

dar je na enoto proizvedene energije prav toliko smrti pri vetrni in sončni energiji kot pri jedrski energiji. Nameščanje sončnih panelov na strehah in delo na višini za vzdrževanje vetrnih turbin sta po naravi tvegani dejavnosti. Po drugi strani je jedrska industrija izjemno previdna glede varnosti delavcev, poleg tega pa ni študij, ki bi nakazovale, da življenje v bližini jedrske elektrarne povzroča kakršnekoli škodljive posledice za zdravje. Torej je resnični odgovor, da so jedrske elektrarne absolutno najvarnejši način proizvodnje električne energije.

Zdravnik in podpredsednik zdravniške zbornice Boštjan Kersnič o odhodu zdravstvenega osebja v tujino

V času, ko javne službe dušimo z administracijo, javnim zasmehovanjem in nerazumnimi političnimi odločitvami, nam zaposleni potihoma odhajajo. Se zavedate, da je to precej slabše od protestov na ulicah in stavk?

Namesto stalne borbe izbirajo kolegi (zanje) lažjo pot. Za bolnika je povsem nepomembno, ali jih je ta iz javnih zdravstvenih domov odpeljala čez mejo ali čez cesto. In če jih bomo izsolali še več, jih bo še več odšlo. Zakaj torej kot družba zasmehujemo prizadevanja zdravstvenih sindikatov, da bi si izpogajali konkurenčne pogoje dela? Zakaj se ne vprašamo, ali bi bilo prav, da so za primerno in v celoti opravljeno delo ustrezno nagrajeni? In tu spet postavim na prvo mesto bolničarje, strežnice, medicinske sestre. V času institucionalizirane smrti nas večina umre v bolnišnicah in domovih za ostarele – kjer si bomo še kako želeli tako dostojno zdravstveno oskrbo kot skrbno nego.

Vemo, da je treba urediti primarno raven, ki je v resnici temelj celotnega zdravstva, in da so prioriteta urgentni centri. In drugo? Časa nam zmanjkuje, saj so ga porabili že vsi ministri pred sedanjim. Tudi pri sedanjem čakamo že najmanj leto dni. Medtem se plačujejo samo določene storitve in vse bolj nam zmanjkuje moči in osebja, da bi lahko delali vse drugo – tisto, kar je nujno.

NOVICE

SLOVENIJA POSTALA NESTALNA ČLANICA VARNOSTNEGA SVETA ZN. Slovenija je bila v Generalni skupščini ZN v New Yorku izvoljena za nestalno članico Varnostnega sveta ZN v dveletnem obdobju 2024–2025. Volitve so potekale za pet novih nestalnih članic, Slovenija pa je imela v svoji geografski skupini držav – vzhodnoevropski – edina tekmo, in to Belorusijo. Slovenija je dobila 153 glasov, kar je veliko več od potrebne dvotretjinske večine 128 glasov. Belorusija je zbrala le 38 glasov.

NAKUP NOVIH VLAKOV. Slovenske železnice so s švicarskim proizvajalcem Stadler podpisale pogodbo za nakup 20 novih potniških vlakov. Nekaj manj kot 150 milijonov evrov vreden posel bo po navedbah SŽ omogočil dodaten dvig kakovosti storitev v železniškem potniškem prometu. Prve dobave so predvidene za leto 2025.

Slovenske železnice so prvo fazo prenove voznega parka sklenile septembra lani, ko so prevzele zadnjega od 52 novih Stadlerjevih vlakov. Odtlej po slovenskih tirih vozi 21 enopodnih električnih vlakov flirt, deset dvopodnih električnih vlakov kiss in 21 enopodnih dizelskih vlakov flirt.

Vir: Splet

VISOK OBISK V LONDONU. Slovensko katoliško misijo, Slovenski dom v Londonu, je med 8. in 12. junijem s svojim obiskom počastil ljubljanski pomožni škof dr. Anton Jamnik, ki je pri Slovenski škofovski konferenci odgovoren za pastoralo Slovencev po svetu. V nedeljo, 11. junija, je daroval sveto mašo, katere se je udeležilo precej ljudi, tako mlajših kot starejših. S svojo izjemno pridigo je zbrane spomnil na pomen vere v Boga, v ljudi okoli nas ter vere va-

se. Svojo pridigo je zaključil s čudovitim stavkom: »Poskusimo biti angel varuh tudi drug drugemu.«

BOJ Z INVAZIVKAMI. Problem invazivnih tujerodnih vrst je v Sloveniji vedno večji in tega se zavedajo tudi občine same. Letos so se gorenjske občine združile in pripravile delovno akcijo Očistimo Gorenjsko invazivk. V akciji so sodelovali številni prostovoljci, ki so na različnih lokacijah odstranjevali invazivne rastline in se hkrati o njih tudi poučili. Pomagali so jim koordinatorji, ki so poskrbeli za uspešno delo.

NAGRADA TANTADRUJ. Letošnji dobitnik nagrade za življenjsko delo tantadruj je tržaški igralec in režiser Adrijano Rustja, eden od najbolj znanih obrazov v zgodovini SSG-ja v Trstu. Rustja je protagonist dolge vrste uspešnih predstav, v katerih je pokazal širok razpon izrazov. S tantadrujem za življenjsko delo Gledališče Koper, SNG Nova Gorica in Slovensko stalno gledališče Trst od le-

Razklana Slovenija

Stane GRANDA

V Sloveniji je že nekaj časa najbolj brana zgodovinska knjiga Slovenski razkol, delo enega najbolj izpostavljenih televizijskih novinarjev, sicer tudi doktorja zgodovinskih znanosti, Jožeta Možine. Izšla je že v številnih ponatisih. Njena prednost je v izjemnem prikazu dogodkov, ki so pripeljali do državljanske vojne. Vsak se sam lahko prepriča, avtor nič ne vsiljuje. Pri tem se je naslonil na številna osebna pričevanja, ki jih je podkrepil z zgodovinskimi dokumenti, od katerih nekateri doslej niso bili znani. Gre za znamenit arhiv Ehrlichovih stražarjev. O vrednosti knjige največ pove dejstvo, da je doslej še noben komunistični zgodovinar, tudi taki so, ni strokovno zavrnil. Z avtorjem obračunavajo zgolj politično. In to skrajno kruto in nadvse primitivno.

O knjigi ne pišemo zaradi reklame, saj je ne potrebuje, ampak zato, ker izjemno označuje stanje v Sloveniji po nastopu sedanje vlade. Ta je nastopila svojo oblast z ogromno premočjo v parlamentu. Zato je izjemno arogantna in levičarsko sovražna do opozicije. O svobodi, na katero se sklicuje, ni ne duha ne sluha. Ravno obratno! Ker v njej ideološko prevladujejo skrajni levičarji, je posebno na udaru slovenska osamosvojitve. Ne zaradi nje kot take, ampak ker je zrušila prevlado komunistov. Na vse možne načine jo hočejo obnoviti. Zato so ukinili Muzej slovenske osamosvojitve, dan pred spominjanjem pa še spominski dan na žrtve komunizma. Po njihovem jih ni bilo. Tudi državljanske vojne ne. Samo kolaboracija (vernih) in boj za svobodo. O njihovi krutosti veliko pove usoda direktorja ukinjenega muzeja. Čeprav

”

Demokracije ni ali pa je na repu njihovih političnih vrednot. Nočejo misliti z lastno glavo!

je bil univerzitetni profesor, znanstvenik, ni bil član nobene stranke, ni strankarsko nastopal, zanj po ukinitvi muzeja ni službe, ni kruha. Zaposliti se je moral v tujini. Kaj takega ni bilo niti po drugi svetovni vojni. Takrat so odstavljenim ponudili drugo, bolj skrito službo. Ni problem denar, mlajši zgodovinar je kaznovan, ker je služil osamosvojitvi in slavil zanj zasluzne. S tem je prizadel Kučana, ki hoče biti za njo najbolj zaslužen. Kazen je neusmiljena in skrajno kruta. Enak je tudi odnos provladnih zgodovinarjev, ki so sposobni dokazovati, da Sava teče navzgor. Tudi zgodovinska stroka je razklana kot nikoli v preteklosti.

Je upanje za spremembe? Seveda! Toda to ne izhaja iz moči opozicije. V parlamentu je številčno šibka, predvsem pa neenotna. Naslednica Peterletove stranke kaže na politično nezrelost in nedoraslost. Želi biti pomembnejša, kot ji to omogoča število glasov. Zato sili v kolaboracijo. Je žrtev političnih ambicij nekega pravnikarja, ki jo izkorišča iz ozadja in dela razdor. Prav zaradi takih posameznikov ta stranka, ki bi po logiki stvari morala biti največja slovenska, životari in se bori za preživetje. Po lastni krivdi! Noče ali ni sposobna slediti velikim mislim in delu Janeza Evangelista Kreka in njegovih naslednikov. Zdi se, da se v njej pojavlja naivnost Kocbeka glede sodelovanja s komunisti. Še vsakega so uničili. Rešitev iz obstoječih razmer izhaja na eni strani iz velikosti opozicije, katere edino vezivo je protijanšizem, še bolj pa notranji prepiri, ki se najavljajo. Ljubljanska mladina, ki jo vodijo potomci nekdanjih oblastnikov, je toliko pripomogla k tej vladi, da se ta počuti od nje odvisna. V zadnjih dneh je začela zahtevati odstop ministra za zdravstvo, ki ima velike zasluge za tolikšno zmago vladne koalicije. Ta je obljubila skoraj vse reformirati, kar je norost, ne uspeva pa ji prav nič. Tudi zdravstvo ne, ki spremembe akutno potrebuje. Sedaj že javno zahtevajo njegov odstop. K temu nemalo prispevajo škandali v zdravstvu. Dejansko pa se spor vrti okoli vloge zasebnih zdravnikov, katerim je minister naklonjen, levičarji pa ne. Če ne bo spremenil svojega prepričanja, se bo gotovo moral posloviti od položaja. To bo sprožilo plaz, ki bo verjetno pripeljal do predčasnih volitev. In potem?

Nedavno je bila v Kočevskem rogu spominska slovesnost za tamkaj pobite. Govorniki so ugotavljali, da to ni edini zločin nekdanjih oblastnikov, da je enak ali še hujši duhovno pohabljenje velikega dela povojnih generacij, njihova ideološka indoktrinacija, ki je danes ključni slovenski politični problem. Demokracije ni ali pa je na repu njihovih političnih vrednot. Nočejo misliti z lastno glavo! Glede na dejstvo, da je velik del osamosvojitvene generacije obnemogel ali umrl, prevzemajo prav te zavožene generacije glavno besedo. To se po tridesetih letih, kljub dejstvu, da levica šolstva ni nikoli spustila iz rok, vseeno ne bi smelo dogajati. Še slabša se!

ta 2011 ovrednotijo delo in umetniške dosežke primorskih gledaliških ustvarjalcev.

MACESNOVA GORICA. Ob grobišču pobitih domobrancev in drugih žrtev revolucionarnega nasilja pri breznu pod Krenom v Kočevskem rogu je bila 3. junija spominska slovesnost s sveto mašo. Daroval jo je predsednik Slovenske škofovske konference in novomeški škof Andrej Saje. Škof Saje je v pridigi dejal, da je sprava osebno dejanje in je ni mogoče zapovedati z ukazom. »Zanjo se je treba odločiti in si vztrajno prizadevati za njeno uresničitev. Čeprav so bile krivice storjene na obeh straneh, je treba priznati, da je breme njihove krivde različno. Krivic posameznikov na eni in strukturnega nasilja oblasti na drugi strani med seboj ni mogoče primerjati,« je v pridigi dejal škof Andrej Saje. Najustreznejše mesto za pokop 3200 žrtev je ljubljansko osrednje pokopališče, je še dejal.

VELIKO MEDVERSKO SREČANJE ZA MIR. V Koprju se je med 17. in 18. junijem odvijal Forum za dialog in mir na Balkanu in v Evropi, kakršnega v zgodovini Cerkve v Sloveniji še nismo gostili. Dogodka so se udeležili verski predstavniki iz 15 držav regije »od Carigrada do Triglava«, kot je dejal Silvester Gaberšček, član organizacijskega odbora. V ospredju je bil pogovor o tem, kako z medverskim dialogom preprečiti krhanje miru na Balkanu. Forum se je udeležila tudi visoka delegacija Svetega sedeža, ki ji je predsedoval vatikanski državni tajnik kardinal Pietro Parolin. Gre za izjemno visoko udeležbo na forumu, saj velja vatikanski državni tajnik za desno roko papeža.

ZAHTEVE KMETOV. Pravno mnenje o neustavnosti in nezakonitosti režima Natura 2000, kot ga predvideva predlog Uredbe o upravljanju območij Natura 2000 za obdobje 2023–2028, ki ga je Zadružna zveza Slovenije v ponedeljek predstavila javnosti, je očitno prispevalo k premiku pogajanj med vlado in kmeti. Po besedah Antona Medveda, predsednika Sindikata kmetov Slovenije, je med napornimi pogajanjmi opoldne prišlo do umika sporne uredbe, kar omogoča, da se odprejo pogovori tudi o drugih zahtevah kmetov.

LJUBLJANSKI ŠTRUKELJ. Ljubljanski štrukelj je pomemben del kulturne dediščine in gastronomske ponudbe naše prestolnice, recept zanj pa velja za najstarejši zapisan recept štruklja v prvi izvorni slovenski kuharici iz leta 1868, Slovenski kuharici. Recept za originalen ljubljanski štrukelj je plod kuharskega znanja Magdalene Knafelje Pleiweis, po njem pa so, točno 155 let pozneje, njegovo sodobno različico ustvarili slaščičarji BIC Ljubljana. Originalni ljubljanski štrukelj je iz kvašenega listnatega testa, pomarančnega polnila, marelične marmelade in vaniljeve kreme, temu pa sledi tudi sodobna različica.

Vir: Splet

ŠPORT

ODBOJKA. Slovenski odbojkarji so na tretji tekmi Lige narodov na Japonskem premagali Francijo s 3:1. Rok Možič je dosegel 21 točk, Tine Urnaut 17. Slovenci so bili zelo uspešni tudi v obrambi, razmerje v uspešnih blokih je bilo 12:7.

KOŠARKA. Cedevita Olimpija je na četrti tekmi finala košarkarskega državnega prvenstva zanesljivo premagala Helios Suns (99:71). Z izidom 3:1 v zmagah zmaji proslavljajo 20. jubilejni naslov.

KAJAK-KANU. Benjamin Savšek je po šestih letih spet zmagal na tekmi svetovnega pokala. Z izjemno predstavo je v Pragi za več kot tri sekunde in pol ugnal Slovaka Mateja Benuša in pred domačo tekmo v Tacnu dokazal, da je še vedno v samem svetovnem kanuističnem vrhu.

ATLETIKA. Anita Horvat je na tekmi zlate serije svetovne atletike v Turkuju na Finskem v teku na 800 m zmagala in s časom 1:58,73 dosegla osebni rekord.

Vir: splet

Rembrandt Harmenszoon Van Rijn

Veliki prerok civilizacije

Mesec april ni bil veličasten zgolj za Narodno galerijo v Ljubljani, ampak za celotno umetnost in kulturo Slovenije. Narodna galerija bo vse do 30. julija nudila ogled grafičnih del evropskega velikana, tako ustvarjalca grafik kot tudi ostalih umetniških tehnik, nizozemskega slikarskega velikana, Rembrandta Harmenszoon van Rijna (1606–1669).

Za vstop v Rembrandtov ustvarjalni likovni svet je potrebno najprej dojeti temelj njegovega vsebinskega razmišljanja in ustvarjanja. Gre namreč za tipičnega slikarja, znanega po intenzivnem psihološkem preučevanju ljudi, predmetov in njihove okolice, skupaj z resno krščansko predanostjo in prav slednje je spodbudilo njegovo življenje in delo. Nadpovprečno nadarjen kot umetnik je že zelo mlad postal mojster portretov vseh vrst; zgodovinskih, svetopisemskih in mitoloških prizorov, pa tudi preprostih, očarljivih in obenem dramatičnih pokrajin. Za razvoj svojega sporočila je uporabil številne vrste materialov in tehnik z nenavadno občutljivostjo in spontanostjo. Njegovi pristopi h kompoziciji umetniških del, uporabi barv, svetlobe in sence so se nenehno spreminjali, da bi ustvarili najmočnejše gibljive in najbolj naravne trenutke človeškega bitja in njegovega obstoja. Rembrandtovo vrhunsko obvladovanje svetlobe in teksture za poudarjanje čustvene globine je vtaklo skupno témo skozi vso njegovo ustvarjanje in utrdilo njegov status enega največjih, inovativnih mojstrov umetnosti. Te lastnosti so razvidne iz njegovih velikih vse od ambicioznih zgodnjegodovinskih slik do njegovega bolj intimnega in žarečega kasnejšega sloga. Ikonični genij na splošno velja za najpomembnejšega umetnika v nizozemski umetnostni zgodovini, saj njegovo delo pooseblja veliko obdobje bogastva in kulturnih dosežkov, znano kot nizozemska zlata doba, ko je sam ustvaril okoli 300 del. Rembrandt je znan po svoji uporabi *chiaroscuro* (svetlo-temno), kjer uporablja dramatične luči, temo in senčila za prikaz oblik in vlog protagonistov. Kontrast med svetlim in temnim namreč naredi umetniško delo bolj dramatično in doživeto. Predvsem Rembrandtovi obsežni avtoportreti so opazni po tem, da sestavljajo edinstveno vizu-

alno biografijo umetnika. Ne glede na to, ali je oseba upodobljena v bogatem kostumu ali kot človek z ulice, ga je opazoval brez nečimrnosti in z ranljivo iskrenostjo.

Glede slikarskih tehnik, ki jih je Rembrandt uporabljal, pa sodi med enega najuspešnejših svetovnih grafikov. Njegov slog je postal širše prepoznaven prav po zaslugi te raznolike tehnike, ki ima zelo širok razpon. Najprej zato, ker so bile bolj številčne, saj je lahko z eno matrico natiskal več grafičnih listov, prav tako pa so bile manjše in lažje prenosljive kot slike, zaradi česar so bile z vidika prevoza tudi bolj praktične. Največ njegovih grafičnih del je ustvarjenih v tehniki jedkanice in sorodnih tehnikah suhe igle ter gravure. Te oblike imajo lastnost globokega tiska, pri katerih se barva potisne v utore pod površino tiskarske plošče in se pod pritiskom prenese na kos papirja za tiskanje. Eden izmed Rembrandtovih največjih prispevkov k sami tehniki je bila njegova preobrazba postopka jedkanice iz relativno nove reproduktivne tehnike v pravo oziroma zaželeno obliko umetnosti. Svojo najljubšo tehniko, jedkanico, je preizkušal in prilagajal na vse možne načine. Eksperimentiral je še z ostalimi materiali. Tiskal je na različne vrste papirja, celo na pergament. Za luksuzne odtise je uporabljal vrsto japonskega papirja, imenovano laminirani gampi. Papir gampi, ki ga izdelujejo iz notranjega dela lubja istoimenskega grmovja; je gladek, rahlo prosojen in ima lesk. V svoje svetopisemske zgodbe, ki jih je med drugim tako rad interpretiral, je vključeval upodobitve iz vsakdanjega življenja, čustvene izraze, raznovrstne kostume, svetlo-temne kontraste, dramatičnost in izjemno tehnično virtuosnost.

Med množico oseb, ki sestavljajo prizore, je postavil preproste ljudi z amsterdamskih ulic. To so bili berači, krošnjarji in klateži, ki jih je preučeval že na posameznih grafikah.

Razstava v Narodni galeriji predstavlja 57 izvornih del na papirju in dve matrici iz zbirke Muzeja Rembrandtova hiša iz Amsterdama. Razstava obsega 43 Rembrandtovih grafik in dve njegovi matrici. Poleg izvornih Rembrandtovih del je predstavljenih še 14 umetnin njegovih sodobnikov in kasnejših mednarodnih umetnikov, ki jim je stari mojster bil za vzor, med drugim deli Jamesa Abbotta McNeilla Whistlerja in Pabla Picassa.

Rembrandtov sloves kot največjega jedkarja v zgodovini medija ostaja še danes. Čeprav je nekaj njegovih slik zapustilo Nizozemsko v času njegovega življenja, so njegove grafike široko krožile po vsej Evropi. In čeprav so ilustrirani prizori iz Svetega pisma in velike zgodovinske slike po določenem času izginili iz mode, je Rembrandt ostal predan žanru, kamor sta ga silila globoka verska predanost in empatija do človeškega bivanja. Zaradi njegovega humanega podajanja teh starodavnih pripovedi so ga imenovali eden od velikih prerokov civilizacije.

Viri in fotografije: Narodna galerija Ljubljana

Jezus na poti iz templja z Jožefom in Marijo

Začetki slovenske vasi v Lanusu

Msrgr. Janez Hladnik, izseljenski duhovnik v Argentini od leta 1936, je z nekaterimi sodelavci uspel, da je argentinska vlada sprejela okoli 7.000 slovenskih beguncev po letu 1945.

Iskal je tudi možnosti, da bi se lahko kot skupnost naselili kje v notranjosti Argentine. Ko je spoznal, da so si novi priseljenci že našli prostor in delo v okolici glavnega mesta Argentine, je svoje iskanje prenesel v južni predel Velikega Buenos Airesa, kjer je bila zemlja najcenejša.

V svoji avtobiografiji *Od Triglava do Andov* msgr. Hladnik v zelo skromnem številu vrstic opiše, kako je s skupnimi močmi leta 1949 na dražbi kupil nekaj hektarjev neobljudene zemlje v Lanu-

su, ki jo je bilo treba razparcelirati, zarisati ceste, nameniti nekaj terena za javne potrebe in tudi za društveni dom z igriščem. Vse to je bilo izdelano do leta 1952, ko so kupci dobili lastninske dokumente in so se lotili zidanja.

Poleg privatnih hiš je počasi rasel tudi društveni dom. Ko je bil dom vsaj pod streho, so po stari slovenski navadi pripravili tudi »likof« in organizirali slavje. To je bilo 15. julija 1956.

A tudi po stari navadi je potrebno na dom priklicati Božji blagoslov. Ob tretjem prihodu ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana med slovenske vernike v Argentini je on opravil blagoslovitev društvenega doma 20. januarja 1957. Botra sta bila Marija Gorše in Ignacij Glinšek. Po blagoslo-

vitvi je škof Rožman isti dan podelil zakrament sv. birme 45 birmancem iz vasi in prisostvoval akademiji, ki so jo vaščani pripravili za njegov obisk.

Sčasoma je dom postal premajhen za vse dejavnosti, ki so se razvijale v Slovenski vasi. Prenovili in povečali so ga. In ko so bila dela dokončana, ga je vikar slovenskih lazaristov v vasi Andrej Prebil CM blagoslovil ter predal v uporabo. V slavlje je bila vključena tudi akademija z raznimi točkami. Ob tej priložnosti so se vaščani še posebej spomnili ustanovitelja vasi, msgr. Janeza Hladnika, in se mu poklonili tako, da so društveni dom poimenovali po njem: Hladnikov dom.

Objavljamo nekaj fotografij o teh treh dogodkih, ki so dokumentirani v fotoarhivu Rafaelove družbe.

Prvi društveni dom Slovenske vasi, zgrajen leta 1956.

Rajalni prikaz ob likofu.

Ogled terena interesentov za nakup parcel v Slovenski vasi.

Ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman blagoslavlja društveni dom. Ob njem botra Marija Gorše in Ignacij Glinšek.

V imenu mladine pozdravljata škofa Rožmana Ivana Suhadolnik in France Urbanija.

Novi društveni dom, poimenovan po msgr. Janezu Hladniku.

Po blagoslovitvi odpirajo dom predstavniki vaščanov Peter Rot, Stane Mehle, Lilijana Brulc in Zalka Virc.

Petje otroškega zbora iz Slovenske vasi. Vodi Zdenka Virant Jan.

AVSTRILIJA

GRADEC

Z veseljem smo se spet zbrali pri družini Haring v Schweinzu, kjer smo proslavili lepi mesec maj! Pridružili so se nam še sosedje, zato je bilo vse v nemškem jeziku. Ker je bilo vreme nestabil-

no, smo se preselili v garažo, kjer je priključek za orgle, na katere nas je spremljal g. Wildrader. Po končanem obredu nas je družina še pogostila, zato se jim srčno zahvaljujemo!

Cvetka Prutsch

FRANCIJA

FREIMING-MERLEBACH

Stiring-Wendel/ Habsterdick

Sobrat Janez me je, potem ko je prebral na internetnih straneh, kako smo doživeli romanje v Habsterdicku, poklical in rekel, da sem lahko v naslednji številki Naše luči daljši kot običajno, ker pričakuje manj prispevkov kot ob velikonočnih praznikih. Avtor tega lepega zvočnega zapisa in daljšega intervjuja na radiu Ognjišče ni drug kot sam gospod škof Anton Jamnik. Hvala mu za to lepo, a tako naporno delo ob vsej vožnji, ki jo je imel. Janez, izbezal si me iz mlinskega kota ali grape, kot praviš, da se preselim v duhu tudi v čas, ko sem kot otrok prvič prisostvoval slovenskemu romanju v Habsterdicku.

Grki so v komponenti časa dobro ločevali med časom »cronos«, fizičnim časom, ki se je meril s peščeno uro in danes z vsemi možnimi urinimi mehanizmi in napravami, in časom »kairos«, ki je vseboval priložnost, dogodek, slovesnost. Romanje, kakršnega pozna sleherni kristjan, je ravno to drugo poimenovanje časa. Vzajem si čas zase, za Boga, za Marijo ... in grem na pot novemu dogodku naproti. Kot 13-letni mladostnik se spomnim prvega in zadnjega romanja v Habsterdick pred odhodom v malo semenišče v Vipavo istega leta 1972 jeseni. Iz Cite Chapelle naju je z mamo pripeljal do Habsterdicka moj birmanski boter Justin Jamšek. Pred cerkvijo naju je z mamo odložil in se vrnil zvečer istega dne po naju. Mama je že dan pred tem »spohala« domačega zajca, skuhalo jajca, ki so jih znesle domače kokoši, narezala kruha in v 75 cl steklenico piva, ki jo je izpraznil oče, ko se je vrnil od tež-

kega rudarskega dela, nalila črnega vina. Ne, to ni bil noben bordeaux. To je bil naš domači pridelek. Rekli smo mu kar »dizenčan«. Sadike je očetu dal brat Janez iz 20 km oddaljenega Diesna. Nad kokošnjakom se je ta trta mogočno razprostirala. Kokoši so imele v letni vročini senco, v jeseni pa smo ga obrali, skrbno očistili vseh gnilih jagod, ker je bila ta trta strašno občutljiva na dež, ga sprešali in dali v lesen hrastov sod, za katerega je poskrbel drugi očetov brat Miha. Spomnim se skrbnega pomivanja in žveplanja soda, ki je v kleti našega bloka kraljeval ob velikem kupu črnega premoga, ki nam ga je prevoznik Martin vsako leto v poletnem času pripeljal. Zakaj ravno poleti? Zato ker so premog tehtali in ga je bilo veliko več kot v času zime ali hujših deževnih nalivov, ko se je slednji napojil vsaj deloma z vodo. Moj oče je imel pravico vsako leto od rudnika dobiti tri tone in pol tega črnega, mastnega premoga. Moralo ga je biti dovolj za celo leto. Uporabljal se je za kuho in hkrati za gretje. Vsak stanovalec bloka je imel dva dimnika ... No, to vino, ki smo ga doma pridelali, so lahko pili v zmernih količinah tudi otroci, saj je bilo le toliko alkohola v njem, da se je komaj obdržalo kot vino. Boljši pa je že bil od nekdanjega zaplaškega cvička. Dan bo dolg ... Ob 10. uri smo v Habsterdicku pričeli s slovesno sveto mašo. Kdo jo je vodil, se ne spominjam, navzoč je bil gospod Grims in dobro se spominjam tudi gospoda Cirila Turka, ki je med mašo snemal s kamero. Zbralo se nas je toliko slovenskih romarjev, da nismo imeli vsi prostora. Kot mladostnik sem stal celo mašo ob ograji, ki še danes obdaja oltarno mizo, in to prav stisnjen in obdan od vseh

koncev. Tudi mama je stala. Veličastno ljudsko petje me je prevzelo. Toliko Slovencev ob domači podobi Marije Pomagaj, ki smo jo imeli tudi v naši sobi na Zaplazu, predno smo pred osmimi leti odšli v Francijo. Šla je z nami kot z vsemi našimi rojaki po vseh celinah sveta. Veličastno je

bilo, slovesno, a hkrati dojemljivo; naše je bilo ... Po maši se spominjam, da so nekateri šli v gostilno na kosilo, zopet drugi v šolsko dvorano poleg cerkve. Dolgo časa so vstopali v to šolsko stavbo ... Z mamo sva se ustavila v parku na zeleni leseni klopci. Pogrnila je prticek, zložila iz

Zvesti organist Jacky

Harmonika in kontrabas v senci orgel in združenih pevcev dajo tudi svoj doprinos.

Vedrina, toplina, iskrivost našega škofa za izseljence, msgr. Antona Jamnika

V okrogli cerkvi v Habsterdicku se ljudstvo čuti še bolj obdano z Marijinem plaščem.

Zasedba pevskega zbora Jadran pod vodstvom novega ukrajinskega dirigenta Sergeja Malkova

košare dobrote. Spomnim se, čeprav nisva bila edina, da mi je bilo malce nerodno. Piknik na prostem, ali smo tako revni ... Na hitro sem pojedel, kot da bi kradel. Gotovo sem mamu prizadel s svojimi pubertetniškimi zahtevami. Spomnim se odgovora, ko mi je pojasnjevala, da ko so doma ljudje peš iz oddaljenih krajev romali na Zaplaz, so tudi nosili hrano s seboj. Ta prizor, na katerega sem se v svojem življenju nešteto krat spomnil, me po občutku krivde v duhu poveže s Cankarjevo Skodelico kave. Oče je vseh dobrih devetnajst let trdo delal. Ko sem šel v Slovenijo na študij, ni bilo nobene štipendije, profesorje in bivanje v Vipavi je bilo potrebno plačevati ... Ob vsem tem pa je pripravljaj svoj povratek nazaj v domači kraj in kupoval zemljo, hišico, gozdiček, pašnik, vinograd ... Nepotrebnih izdatkov ni bilo. Na vrtu je bilo prav vsega, v hlevu so bili prašiči, koze, zajci, purani, race, kokoši ... Manjkala je samo krava. Oče je po »sihtu« iztrebljal grmovje in zemljo spreminjal v obdelovalne njive. Lastnik: rudnik

je dovoljeval vsakovrstno delo na tej zemlji, izključena pa je bila vsaka trda gradnja. Naše utice so zato bile bolj podobne kakšnemu indijskemu predmestju. Iz odpadnih materialov, predvsem pločevin, se je dograjevalo in prekrivalo. Spominjam se, da je oče naklal iz akacijevih debel plohe, s katerimi je naredil svinjak. Dolgi žebli so bili iz rudnika ... Če tokrat njega ni bilo v Habsterdicku na romanju, je zato, ker je vse skupaj trajalo cel dan; prašiči bi razmontirali svinjak in potrebno bi jih bilo loviti po celi koloniji. Jedli so ob uri, tudi oni, v kolikor tega nismo upoštevali, so dali vedeti, da so oni gospodarji časa in zahtev ... Prašiči žal niso poznali ne delavnikov ne praznikov.

Ob treh popoldan smo se ponovno dobili v okrogli Marijini cerkvi v Habsterdicku. Slovesne pete litanije, izpostavljeno Najsvetejše, veliko kadila, ogromno svečk. Toliko novih, neznanih obrazov, pa vendar govorijo naš jezik, naši so ... Lepa si, lepa si, roža Marija in pa Mati Marija na tuje je šla ...

2023 – 51 let pozneje se bomo ponovno zbrali ob isti podobi, ki je bila pred menoj, ko sem bil otrok. Brez občutka, da smo na krovu Titanika. Čeprav leta marsikomu igrajo zadnjo pesem življenja. Po jutranji kavi sva se z gospodom škofom postavila ob mlin za zadnjo spominsko sliko

in po širokih hitrih cestah dospela do Habsterdicka. Ne da bi vedel, je škof Anton zapeljal svojega jeklenege konjička ravno tja, kjer je bila nekoč v parku lesena klopca, na kateri sva z mamu jedla romarsko malico. Danes je namesto zelenice in klopi veliko avtomobilsko parkirišče. Ob četrtnih pa se spremeni v tržnico ali kar jo še ostane. Od pločnikov in uličnih vogalov že odmeva slovenska pesem. V zakristiji nas pričakajo generalni vikar škofije Metz Sebastjan Klam, dekan Forbacha Laurent Pidolle, župnik Stiring-Wendla David Chaudey, dekan mesta Merlebach Franck Wentzinger, poljski duhovnik Stanislas Sokol, novi duhovnik Rafael iz Toga, Gerard Zawadski iz Belle Roche, Philippe Boisse, dekan Metz Bornya, ki je nekoč v semenišču kot sošolec narisal brezjansko Marijo, ki je sedaj v naši slovenski kapeli v Merlebachu. To sliko je blagoslovil v Merlebachu na prvega maja 1982. leta Ignacij Čretnik, še predno smo kupili nove prostore misije. Marija nas je vodila, zato je bila pred nami in je tudi ona čakala na dom, na kapelo. Iz Bruslja se je prismejal sobrat Zvone Štrubelj. Hvala za tvoj današnji trud, za prevoženo pot in za pastoralno delo v pariškem kamnolomu. Župnik David je prinesel osebno kolekcijo plaščev, da smo tako bili ob oltarju vsi enako oblečeni. Ob orglah se nameščata že kontrabas in harmonika. Naš organist Jacky že pridno igra na orgle. Pevci Jadrana in zbora Stanka Grimsa so ponovno združeni kot dan prej v Freyningu. Bruno v slovenski narodni noši že drži bandero, pripravljen za vstop. Ura je 10. Procesija se vije, medtem ko iz okroglega svetišča slovesno odmeva pesem iz vseh grl: Spet kliče nas venčani maj ... Najprej vse pozdravi krajevni župnik David, nato spregovori, kot vsako leto, predsednica društva Jožica Curk. Slednja redno namenja poleg šopka rdečih nageljnov in rožmarina še šopek dobrih

besed duhovniku, ki ob vsakem romanju prišteje še eno leto pastoralnega delovanja več, saj je ravno prvi maj dan moje nove maše. Hvala, gospa Jožica, za petindvajsetletno vodstvo društva Prijateljev slovenske katoliške misije v svojskem duhu, ki je tako prepoznavno in tako drugačno od drugih. Če ob nagovorih rad uporabljaj za vas izraz »druga mati«, ni to izposojeni okrasni pridevek, temveč odsev tega, kar čutimo do vas. Hvala za vso podporo, skrb in ljubezen, za kar vam je Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu izdal priznanje in zahvalo v nedeljo, 30. aprila, v Freyningu. Pri pridigi, na začetku katere je ponovno v imenu vseh slovenskih škofov prenesel pozdrave iz domovine, se je škof Anton Jamnik, ki je vodil to romanje, tako lepo približal našim delavcem, ki so nekoč v rudniku črnega premoga služili beli kruh ravno z likom svetega Jožefa delavca. Romarska središča so odsev potrebe po globitvi vere ob srečanju z Marijo. Habsterdick so tako postale francoske Brezje. Pri tako lepem nagovoru je izpostavil slovensko ljubezen in globoko zaupanje do Marije, ki razume, sprejema, tolaži. Omenjal je nekdanjega ljubljanskega nadškofa Alojzija Šuštarja. Ko je šlo za odcepitev od nekdanje Jugoslavije in je bila usoda Slovenije po zahtevi samostojnosti neznana, je po končanih napetostih in konfliktnih nadškof Šuštar šel na Brezje, da se kot romar Mariji zahvali. V knjigo je zapisal te preproste besede, ki vse povedo: »Marija je pomagala, pomaga in bo pomagala.« V tem zaupanju se tudi danes bližamo njej, ki uslišuje prošnje na tem kraju, kjer ji je gospod Stanko Grims pred davnimi desetletji zaupal izseljenec vzhodnega dela Francije. Predno nas je ponovno izročil v Marijino varstvo, je podal tri besede, ki so velikega pomena za vsakega človeka in slehernega kristjana: hvala, prosim in oprost. Te preproste besede,

Naši rojaki so iz vse Slovenije, tudi iz Pirana.

Skrbna priprava sendvičev za pevce Jadrana po koncertu.

Pod streho slovenske misije je bilo živahno v vseh nadstropjih.

ki vnesejo v naše življenje veliko dobrega in plemenitega, naj bodo naše vodilo na nadaljnji poti našega osebnostnega, zakonskega, družinskega in skupnostnega življenja. Opozoril nas je, da digitalizirani svet s svojimi ekrani ne bo nikoli zamenjal človeškega pogleda, pogovora, toplote izrečene besede ... Ubrano petje, globoka in iskrena molitev, posnetek pred cerkvijo in zopet, kot prejšnji dan v Freyminingu, smo bili dve uri okrog naše Matere, ne da bi se komu mudilo, ne da bi nas cronos preganjal. Čas se je zaustavil. Hvala, gospod škof, da ste nam ponovno vnesli svežino slovenskega duha. S škofom Leničem imata veliko sku-

pnega, predvsem pa bistvo vere, ki jo podajata na tako oprijemljiv način, ki je našim ljudem dostopen. Niste se ustrašili poti, naj vam Bog povrne za to nesebično naklonjenost do prebivalcev mlina, misije in vseh vernih in manj vernih, ki ste jih v teh dveh dneh srečali v našem departamaju Moselle.

Ob 12.30 smo pričeli pod streho misije s skupnim kosilom. Bili smo v vseh prostorih in okušali dobrote slovenske juhe s testeninami gospe Fani, glavne jedi prašiča na ražnju, ki so ga priredili naši prijatelji iz Jadrana pod vodstvom naše kuharice Kristine Kukovič. Slastna peciva in jubilejne torte so zaokrožile naše

prijetno druženje. Ob 15.30 nas je v kapeli svetega Jožefa že čakal zbor Jadran z novim ukrajinskim dirigentom Sergejem Malkovom. Marijine in narodne pesmi so odmevale od sten tisočerih kamnov. Hvala vam za to vsakoletno tradicionalno darilo. Malo po 16. uri je pete litanije vodil sobrat Zvone Štrubelj, ki vedno v pesmi, tokrat »na poti v Emavs«, nagovori naše rojake. Hvala za tvoj duhovni doprinos dnevu, ki se je končal v družbi pevcev Jadrana, katerim smo porazdelili sendviče, kavo, penino in tudi sladkih dobrot ni zmanjkalo. Utrujenost je bila navzoča, toda moč prijateljstva in skupna volja je tudi tokrat pokazala, da je imela

zadnjo besedo. Bog plačaj vsem številnim akterjem in gostom tega vse-slovenskega romanja, in še posebno našemu škofu Antonu Jamniku.

Na kolenih naših mater smo se naučili lepe, iskrene, osrečujoče besede »hvala«. To hvaležnost vračamo najprej našim zemeljskim materam, med katerimi ima Marija posebno mesto. Če smo to hvaležnost izrazili na poseben način 30. aprila v Freyminingu, ko sem bil kot duhovnik izbran, posvečen in poslan izseljencem in domačinom Lorene, smo Slovenci še bolj vidno združeni na prvi maj na naših francoskih Brezjah v Habsterdicku. Naj tako ostane še dolga leta.

Hvaležni Jože Kamin

NE MČIJA

AUGSBURG

Augsburg – Materinski dan

Na predvečer druge nedelje v maju smo se pri maši v Augsburgu spomnili živih in pokojnih mater. Domači župnik Roman je s sodelavci oblikoval evharistično slavje in petje spremljal na kitaro. Po evangeljskem odlomku so sledile recitacije, namenjene nosilkam življenja. Tri dame, tudi same matere, Brigita Savski, dr. Jelka Hinse-Stern in Cvetka Javernik, so izmenjaje podajale izbrano vsebi-

no slovenskih pesnikov in pisateljev. Tudi lastni prispevek gospe Cvetke je našel prostor in pohvalen odmev v okviru celotnega programa. Ob koncu maše je župnik podelil rdeče vrtnice najprej damam, nato pa še vsem drugim, ki so prišli v cerkev.

R. K.

Počastitev materinskega dneva v Slovenski župniji v Ulmu

V Ulmu je v nedeljo, 14. maja, v cerkvi Svetega Duha (Heilig Geist) potekala prireditev »Mamica je

Praznovanje materinskega dneva v Augsburgu

Na materinsko nedeljo v Ulmu je vsaka gospa prejela rdeč nageljček.

kakor zarja ...» v počastitev materinskega dneva. Začeli smo s sveto mašo, ki ji je sledil kulturni program. Slišali smo izbrane recitacije iz zakladnice slovenske poezije na čast mamam in njim lastnemu poslanstvu, materinstvu.

Župnija Ulm je prisotnim ženskam podarila rdeče nageljčke. Skupaj smo ob spremljavi kitare zapeli pesem Mamica je kakor zarja in z njo sklenili prireditev.

Po končanem programu v cerkvi smo se zbrali še v župnijski dvorani, kjer je bilo poskrbljeno za kosilo. Okrepčani s kosilom smo nato v nadaljevanju druženja prisluhnili še krajšemu, bolj sproščnemu kulturnemu programu.

Več informacij, fotografij in videov je možno najti na facebook-strani Slovenske katoliške misije Augsburg.

Marko Cerar

FRANKFURT

V nedeljo, 7. maja, sta v Frankfurtu pri slovenski maši v cerkvi Herz Marien obhajala zahvalno mašo ob **biserni 60-letnici poroke Marta in Karel Flajšman**. Maševal in pridigal je nekdanji dolgoletni slovenski župnik Martin Retelj, z njim pa je somaševal tudi sedanji odgovorni duhovnik za slovensko skupnost v Frankfurtu klaretinec p. Andrej Koch. Za orglami na koru sta bili organistki Nina in Nika, s petjem pa jima je pomagala še Ninina hčerka Lara. Na Slovenskem uporabljamo za 60 let zakonske zveze izraz biserna poroka (enako tudi za obletnico redovnih zaobljub ali duhovniškega posvečenja), na nemškem govornem področju pa se uporablja izraz diamantna poroka.

Biserna zakonca prihajata z ormoškega konca, iz župnije Vseh svetih iz **Svetinja**, kjer ju je 1. maja 1963 poročil takratni župnik Šmon. Za tapetnika in tkalko, za kar sta bila izučena, je bilo takrat težko najti delo in kaj kmalu sta se v letih 1966–67 uvrstila v dolgoletno oziroma kar stoletno tradicijo slovenskega človeka, ki je odhajal v Ameriko in zahodno Evropo, kamor so naši ljudje že na prelomu stoletja, po prvi svetovni vojni kakor tudi po drugi odhajali v iskanju kruha in boljšega življenja. S prvorojencem Dragom sta pristala v Frankfurtu, tu pa se je kasneje pridružila še drugorojenka Karlinka. Ob odhajanju iz domovine je domači župnik Šmon žalosten in kar nekako

Biserna zakonca Marta in Karel s natikata prstana.

Steklenica z blagoslovljenim svatovskim vinom, ista kot pred šestdesetimi leti

Biserna zakonca pred oltarjem cerkve Marijinega srca v Frankfurtu

razočaran Marti dejal: »Tako, zdaj pa naj gredo še vse te rože za vami.« Kajti Marta je s krašenjem velikokrat poskrbela za župnijsko cerkev. In rože so šle za njo, saj to vedo vsi, ki ju poznajo in so bili že na njenem vrtu, kjer ne manjka raznovrstnega cvetja. Pa ni samo cvetje značilnost teh dveh bisernih zakoncev, naj omenim samo še dve: močna narodna zavednost ter zvestoba veri njenih očetov in mater. In to dvojice sta vpletala vsa ta desetletja v svoje življenje in življenje skupnosti, ki ji tu pripadata.

Ljubezen in spoštovanje vse dni življenja ter zvestoba v sreči in nesreči, v bolezni in zdravju, to je Božji recept za vsakega moža in ženo, za vsak zakonski par za dosego takšnega ali drugačnega jubileja poroke. Kakor pa biser nastaja dolgo in skri-

to, tako se tudi zakonska zveza rojeva in utrjuje skozi desetletja, ne toliko na očeh javnosti kakor bolj v objemu doma, družine, medsebojnega zaupanja in ljubezni. Kakor ima diamant razne odtenke barve in svetlobe, tako tudi zveza moža in žene oddaja v svet raznovrstno podobo njune zveze; odvisno, pod kakšnim kotom Božja svetloba prodira in razsvetljuje zakonca, koliko se dajeta obsevati Božjemu soncu.

Praznično razmišljanje pri maši pa je župnik Martin zaključil z besedami: »Naj vaju in tudi vse druge žene in može še naprej spremlja, obdaruje, utrjuje ter blagoslovlja troedini Bog Oče, Sin in Sveti Duh. Amen.«

Po končani maši je p. Andrej zakonca obdaroval s sladkostjo čebeljih pridelkov, saj je tudi čebelar in ima v zavetju cerkve Marijinega srca

postavljene panje s čebelami. Da smo svatje po končani slovesnosti pokusili svatovsko vino, ni potrebno posebej poudarjati. Za večerjo pa sta slavljena skupino svojih svatov povabila v bližnjo grško restavracijo. Tam sta pa Natalija in Kristina tudi v verzih pozdravili zakonca in se jima zahvalili za njuno desetletja dolgo delo v slovenski skupnosti v Frankfurtu. Tako se je glasilo del verzov: »Draga Marta, dragi Karel, /vsi mi radi priznamo, /da vaju zelo cenimo, radi vaju imamo. /Draga Marta, dragi Karel, /brez vaju slovenska župnija v Frankfurtu ne bi bila, kar je. /Brez vaju slovenstvo v Frankfurtu ne bi bilo, kar je. /Brez vaju slovenska skupnost v Frankfurtu ne bi bila, kar je. /Večna vama hvala za ves trud in delo skozi vsa ta leta!«

besedilo in slike zbral in uredil rem

Biserna Marta in Karel z duhovnikoma p. Andrejem in Martinom

Slavljenca sta nam pripravila večerjo v bližnji grški restavraciji.

Severno Porenje/Vestfalija – HILDEN

po dolgem odmoru smo se rojaki v Severnem Porenju/Vestfaliji lahko zopet razveselili prijetnega dogodka, saj nam ga je v šmarničnem mesecu maju v predbinkoštnem času – 22. maja – poklonil Mešani pevski zbor Ivan Can-

kar z Vrhnike, ki je gostoval že na treh kontinentih sveta. Ob njihovi 35-letnici delovanja so si ogledovali lepote Nizozemske. Predzadnji dan potovanja pa so pripravili koncert za rojake v Porenju ter sodelovali s petjem pri slovenski maši.

Da se je potujoči zbor lahko predstavil pri slovenski maši, katere so v

Porenju postale zelo redke, odkar nimamo več stalnega slovenskega duhovnika, se še enkrat tudi po tej poti zahvaljujemo Alojzu Bizjaku, ki si je prizadeval, da dobimo cerkev in prostore vsaj na ponedeljek, ker je bila cerkev v nedeljo zasedena. Jože Pahič, predsednik Slovenskega kulturnega in športnega

društva Maribor-Hilden, je o udeležbi obveščal rojake po spletu in v osebnih pogovorih. Organizatorji so se povezali tudi z župnikom Gregorjem Šemrlom iz Belgije, ki se je prošnji z veseljem odzval in daroval sveto mašo v cerkvi sv. Marije v Hildnu. Mašo je na koru spremljal zbor pod vodstvom dirigenta Lovra

Daritev svete maše v cerkvi sv. Marije, Hilden

Predbinkoštna sveta maša v Hildnu

Groma ter organistke Danice Ban-Schroers. Po maši je sledil koncert z domoljubnimi pesmimi slovenskih skladateljev. Zadnjo pesem, »Daleč od doma«, je zbor zapel pod vodstvom Danice Ban-Schroers, saj je prav ona napisala zanjo besedilo in jo uglasbila. Zbor Ivana Cankarja pa je ponesel njeno pesem že na vse konce sveta. Kljub temu da je bil dogodek v začetku tedna, se je zbralo kar lepo število ljudi.

Sledilo je prijetno druženje v skupnih prostorih z bogato pogostitvijo, ki so jo pripravile pridne roke iz Porenja. Vsakdo je kaj od srca prispeval in postavil na »mizico pogrnj se«. Ko je Danica Ban-Schroers vprašala svojo hčerko Veroniko, če bi lahko spekla nekaj peciva, je sa-

mo vprašala: »Za petdeset ali več oseb?« Čudovito raznovrstno pecivo se je kar topilo v ustih. Prav tako prelepe in okusne »sončnice« Danice Pahič, kakršne nam je že mnogokrat podarila.

Gospod Bizjak in drugi dobrotniki pa so zopet poskrbeli, da nihče ni ostal žejen. Med druženjem se je oglasila prenekatera skupna pesem in polepšala dogodek. Predsednica zbora Ivan Cankar Nadja Kogovšek se je zahvalila za tako prisrčen sprejem ter organizacijo vsem, ki so kakorkoli pripomogli k temu srečanju. Vsi skupaj pa smo bili čudovit šopek mešanih rožic delovnih ljudi.

Danici Ban-Schroers se je zbor zahvalil s sliko pisatelja Ivana Cankarja, neumornima organiza-

torjema Alojzu Bizjaku ter Jožetu Pahiču pa z dobrotami iz domovine. Danica Ban-Schroers je vse pevce »posladkala« s čokoladnim darilcem.

Bogu hvala za dar tega nepozabno prijetnega dneva.

Predsednica MePZ Ivan Cankar Nadja Kogovšek ter zborovodja Lovro Grom

Danica Dyllong

Nadja Kogovšek se zahvaljuje Alojzu Bizjaku ...

... ter Jožetu Pahiču za lep sprejem in odlično organizacijo dogodka.

Slika Ivana Cankarja ...

... je prejela Danica Ban-Schroers.

Prijetno druženje v Hildnu

STUTTGART

Pastoralni dogodki v naši župniji

V mesecu aprilu smo imeli župnijsko romanje v Köln. Tam smo si ogledali znamenito stolnico, ki so jo gradili več kot 600 let. Imeli smo skupno kosilo in se podali na ogled mesta s turističnim vlakom ter se popeljali po reki z ladjo. Mesto Köln ima zelo lepo zgodovino, saj je prisotnost krščanstva pustila svoj odtis na vsakem koraku. Tako med vožnjo tja in nazaj smo na avtobusu molili, prepevali slovenske pesmi, se pogovarjali in mislim, da smo preživeli dan, ki je v vsakem izmed nas pustil pečat lepega. V jeseni pa se odpravljamo na dvodnevno romanje v Dresden.

V župniji smo imeli tudi lep župnijski praznik prvega svetega obhajila. Zakrament sta prejela Nik in Filip. Skupaj smo se pripravljali celo leto in smo imeli ob tem lepa srečanja. Sam zakrament sta prejela z velikim veseljem in skupaj s starši in sorodniki smo imeli bogat župnijski praznik. Nik in Filip, želim vama vse dobro v življenju. Zakrament svetega zakona sta sklenila Tanja in Michael. Obred je bil ekumenski, kjer sva skupaj s pastirjem Martinom zvezala za tuzemeljsko življenje Tanjo in Michaela. Oba sta žarela od sreče in veselja, saj je bil to njun najlepši dan v življenju. Draga mladoporočenca, želim vama res iz srca vse najlepše in najboljše. Okolico Slovenskega doma je, kot vsako leto, spet oplešala gospa Vida, ki je posadila lepe rože, da krasijo okolico naše lepe hiše. Vsaka hiša potrebuje cvetje, ki ji daje lep videz. Vida, hvala lepa za vaš trud in delo.

Velike reke se ponavadi začnejo z majhnim izvirom visoko v gorah. Na svoji poti polagoma pridobivajo vodo od potokov in drugih rek, dokler se naposled ne izlijejo v mor-

je. Na podoben način je spontana naklonjenost ali kak skupni interes lahko vir, iz katerega se more roditi prijateljstvo. Ta odnos si korak za korakom utira svojo strugo in se napolnjuje z novimi pritoki: skupaj preživeti čas, prejeti in izrečni nasveti, pogovori, smeh, zaupnosti. Tako kot reke s svojim tokom oplajajo polja, polnijo vodnjake in dajejo drevju bujno rast, tako tudi prijateljstvo življenje polepša, mu prinaša luč, v njem »se veselje pomnoži in za bridkosti človek najde tolažbo«. Poleg tega se v kristjanu prijateljstvo napolni tudi z »živo vodo«, ki je Kristusova milost (prim. Jn 4,10). Ta sila dá toku nov zagon: človeško naklonjenost spremeni v nadnaravno ljubezen. Tako se na koncu svoje poti reka prelije v neskončno morje Božje ljubezni do nas. Ko na prvih straneh Svetega pisma beremo o stvarjenju človeka, izvemo, da je bil ustvarjen po Božji »podobi«, narejen kot njegova »podobnost« (prim. 1 Mz 1,26). Ta Božji vzorec je globoko v duši vedno navzoč, in če izurimo svoj pogled, bomo zmogli prepoznati Boga v vsakem človeku. Čeprav so vsi ljudje, ki jih srečujemo na svoji poti – pri delu, študiju, pri športu ali na potovanjih – vredni ljubezni, pa bomo le z nekaterimi izmed njih vzpostavili prijateljski odnos. Intuitivno spoznavamo, da v praksi ni mogoče imeti neskončnega števila prijateljev, med drugim tudi zato, ker je čas omejen; toda naše srce je lahko stalno odprto, tako da ponudi svoje prijateljstvo čim več ljudem, da smo »čimbolj prijazni do vseh ljudi« (Tit 3,2). Prizadevanje za takšno razpoloženje naše duše, ki »ne izključuje nikogar«, ki ostaja »namerno odprto za vsakega človeka in [ima] veliko srce«, gotovo ima svojo ceno.

Ko je mati svetega Jožefmarija videla, kako se njen sin brez zadržkov

Vida sadi rože pri Slovenskem domu

razdaja ljudem v svoji bližini, ga je posvarila: »V življenju boš veliko trpel, ker v to, kar delaš, polagaš vse svoje srce.« Odpreti se prijateljstvu zahteva določeno mero odpovedi, in vendar smo vsi izkusili, da je to varna pot za doseganje sreče. Istočasno pa je sposobnost, da ljubimo več in več prijateljev, nekaj, v čemer lahko nenehno rastemo. Ko je število ljudi v Opus Dei naraslo, se je v srcu svetega Jožefmarija pojavilo to vprašanje: »Bom zmogel vse, ki bodo prišli v Delo, ljubiti z enako ljubeznijo, kot jo čutim do teh, ki

Mladoporočenca Tanja in Michael

Mama in hči Zertuš na obisku

govi učenci. Preden je trpel, jim je Učitelj hotel pokazati, da jih je ljubil s prijateljstvom, ki je segalo onkraj smrti, da jih je ljubil »do konca« (Jn 13,1). Ta »skrivnost« radikalnosti njegovega prijateljstva je ena izmed zaupnosti, ki jo je Kristus razodel pri zadnji večerji. Svojo željo, da bi se ta moč po vseh kristjanih nadaljevala skozi stoletja, je takrat izrazil z razglasitvijo nove zapovedi: »Kakor sem vas jaz ljubil, tako se tudi vi ljubite med seboj!« (Jn 13,34). Nato je še dodal: »Po tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci« (Jn 13,35); se pravi: moji prijatelji bodo prepoznani po svojem načinu, kako ljubijo druge.

V zgodovini Opus Dei je neki dogodek zelo povezan s to zapovedjo. Ko se je španska državljanska vojna končala, se je sv. Jožefmarija vrnil v Madrid in se najprej odpravil na ulico Ferraz. V stavbi s hišno številko 16 je bil ravno nekaj dni pred izbruhom vojne urejen novi Študentski dom DYA. Slaba tri leta pozneje je našel tiste prostore popolnoma iz-

so bili ob meni na začetku?« Ta skrb je bila odpravljena po Božji milosti; Bog je njegovo srce nenehno širil, tako da je naposled lahko zapisal: »Človeško srce ima neizmeren koeficient razširjanja. Ko ljubi, se razprostire v tak *crescendo* ljubezni, ki premaga vse zapreke.«

Če se na straneh Prve Mojzesove knjige razodeva ljubezen Boga, ki nas je ustvaril po svoji »podobi«, pa smo ob učlovečenju njegovega Sina spoznali še nekaj mnogo bolj navdušujočega. Jezusovi apostoli so tri leta živeli ob Njem, ki je bil njihov najboljši prijatelj, ne da bi se ločili od njega. Klicali so ga rabi, kar pomeni »učitelj«, ker so čutili, da so ne samo prijatelji, ampak tudi nje-

Pred stolnico v Kölnu

Verniki iz Stuttgarta

ropane in uničene zaradi bombardiranja. Bili so povsem neuporabni. Med ruševinami je našel zaprašen plakat, ki je nekoč visel na steni v čitalnici. Na uokvirjenem napisu, ki je nekoliko spominjal na pergament, so bile v latinščini zapisane tiste prej omenjene besede nove zapovedi, ki jih je Jezus zaupal svojim apostolom: »*Mandatum novum do vobis ...*«, »Novo zapoved vam dam ...« (prim. Jn 13,34-35). Nekoč so ga obesili tja, ker je bil to strnjen opis vzdušja, ki si ga je sv. Jožefmarija želel tudi za centre Dela; ti naj bi bili »kraj, kjer bodo mnogi ljudje našli iskreno ljubezen in se bodo učili biti resnični prijatelji«. Po katastrofi vojne, ko je bilo treba začeti praktično iz nič, je bilo tisto, kar je bilo zares pomembno, še vedno ohranjeno: eden od temeljev za gradnjo na novo bo zvestoba tej sladki Gospodovi zapovedi.

Videli smo, da je vzor nove postave Jezusova ljubezen: »Kakor sem vas jaz ljubil« (Jn 13,34). Ampak kakšna je ta ljubezen? Katere so njene značilnosti? Kristusova ljubezen do njegovih apostolov – to je povedal on sam – je ravno ljubezen, kakr-

šna vlada med prijatelji. Oni so bili priče in prejemniki globine te Gospodove naklonjenosti. Vejo, da je Jezus skrbel za ljudi, s katerimi se je srečeval. Videli so ga, kako se je veselil ob njihovem veselju (prim. Lk 10,21) in trpel zaradi njihovih tegob (prim. Jn 11,35). Vselej je našel čas, da bi se ustavil ob človeku: ob Samarijanki (prim. Jn 4,6), ob krvočno ženi (prim. Mr 5,32) in celo ob dobrem razbojniku, ko je že visel na križu (prim. Lk 23,43). Jezusova ljubeznivost se je odražala v konkretnih stvareh: pomislil je na lakoto tistih, ki so hodili za njim (prim. Lk 9,13), pa tudi na njihov počitek (prim. Mr 6,31). Kot nas spominja papež Frančišek, je Jezus »skrbel za prijateljstvo s svojimi učenci in jim celo v kritičnih trenutkih ostal zvest«.

Prijateljstvo je istočasno balzam za življenje in dar, ki nam ga poklanja Bog. Ni samo bežno čustvo, temveč resnična ljubezen, »je stabilno, trdno, zvesto, zori skozi čas«. Za nekatere je to najvišji izraz ljubezni, saj nam omogoča, da cenimo drugega človeka samega po sebi. Prijateljstvo »je pogled na

Zakonca Turk na romanju

drugega, ne zato, da bi imeli od njega korist, ampak da bi mu služili«. To je njegova dragocena zastonjskost. Zato je razumljivo, da k prijateljstvu neločljivo spada »nesebičnost«, kajti nekdo, ki ljubi, ne išče nikakršne koristi niti ga ne skrbi morebitni učinek »bumeranga«. Odkritje tega dejstva v njegovi pristni globini človeka vselej preseneti, saj se zdi, da trči s pogledom na življenje, zaznamovanim s tekmovalnostjo, kar je v nekaterih okolišjih lahko nekaj običajnega. Kdor doživi prijateljstvo, ga zaradi tega ponavadi izkuša kot nezasluzen dar; življenjski problemi se v družbi prijateljev zdijo znosnejši. Kot pravi *kikuyujski* pregovor, ki je bil zelo všeč blaženemu Álarvu del Portillu, ko je obiskal Kenijo: »Kadar je na vrhu gore prijatelj, se je lažje vzpenjati.« Da bi bil v življenju srečen, človek absolutno potrebuje prijatelje. Gotovo je v polnosti uresničeno življenje mogoče doseči brez zakonske ljubezni – kot je v primeru ljudi, ki so prejeli dar celibata –, ne more pa človek biti srečen, če ne izkusi ljubezni prijateljstva. Koliko tolažbe in veselja prinaša dobro prijatelj-

stvo! Kakšna uteha za težke trenutke! S tem ko spoznavamo Jezusovo življenje in rastemo v povezanosti z njim, se lahko naučimo, katere so značilnosti popolnega prijateljstva. Na začetku smo omenili, da je krščansko prijateljstvo nekaj posebnega, ker se napaja v nadnaravnem toku, ki je Božja milost, in zato pridobi neko novo »kristološko razsežnost«. Ta moč nas spodbuja, da na vse ljudi, zlasti nam najbližje, gledamo in jih imamo radi »po Kristusu, s Kristusom in v Kristusu«, kot reče duhovnik pri maši, ko povzdigne Jezusa v evharističnem kruhu. Tako bomo stremeli »h gledanju na druge s Kristusovimi očmi in k vedno novemu odkrivanju njihove dragocenosti«. Sv. Jožefmarija nas je spodbujal, naj postanemo sam Jezus, ki prihaja mimo, k ljudem, da bi mogli drugim posredovati prav ljubezen Kristusa prijatelja. Zato je nekaj naravnega, da pri svoji molitvi gojimo to človeško in nadnaravno hrepenenje, ki si želi vedno novih prijateljev, kajti »Bog mnogokrat uporablja pristno prijateljstvo za to, da bi izvršil svoje delo odrešenja«. Jezusovo prijateljstvo s

Zakrament prvega svetega obhajila sta prejela Filip in Nik.

Zbrani pri sveti maši v Pfullingenu

Stolnica v mestu Köln

Petrom, Janezom in vsemi njegovimi učenci je zaznamovano z gorečo željo po tem, da bi živeli v Očetovi

bližini; njegovo prijateljstvo je združeno s hrepenenjem, da bi odkrili poslanstvo, h kateremu so bili poklicani. Podobno velja tudi za nalogo, ki jo je Gospod zaupal vsakemu izmed nas: »Ni bistvo v tem, da bi imeli prijatelje zato, da bi opravljali apostolat, temveč v tem, da Božja ljubezen preoblikuje naše prijateljske odnose, da bi ti postali pristen apostolat.« Sv. Jožefmarija je govoril, da v duhovnem življenju nastopi trenutek, ko ni več razlikovanja med molitvijo in delom, ker človek živi v nenehni Božji navzočnosti. Nekaj podobnega se dogaja v prijateljskem odnosu; ko

namreč prijatelju hočemo dobro, si želimo, da bi bil čim bližje Bogu, ki je zanesljivi vir veselja. In »tedaj ni več skupnega časa, ki ne bi bil tudi apostolski: vse je prijateljstvo in vse je apostolat, brez razlike«. Zato je bilo v srcu svetnikov vedno dovolj prostora še za enega prijatelja. Pri branju njihovih življenjepisov lahko odkrijemo njihovo iskreno zanimanje za težave drugih ljudi, za njihove tegobe in radosti. Blaženi Álvaro del Portillo je to držo ohranjal do konca svojega življenja. Kristusovo prijateljstvo je želel prinašati tudi, ko je šel na svoje poslednje potovanje na tem svetu. Nekaj dni po njegovi smrti »so na nočni omarici našli vizitko enega od pilotov, ki ga je iz Svete dežele z letalom pripeljal v Rim. Posebej med čakanjem v Tel Avivu se je pogovarjal z njim ter se zanimal zanj in za njegovo družino. To je bil kratek, toda globok prijateljski odnos: kakor hitro je izvedel za Álvarovo smrt, je tisti pilot

prišel molit ob njegovih posmrtnih ostankih.« Ob nekem naključnem srečanju se je staklo prijateljstvo, ki se je nato nadaljevalo med nebom in zemljo. Kristjani imamo veliko ljubezen, dar, ki ga lahko delimo z drugimi. Naši stiki z ljudmi dajejo Kristusu možnost, da svoje prijateljstvo ponudi novim prijateljem. »Razsvetljevatí zemeljske poti« pomeni širiti po svetu to dragoceno resničnost o ljubezni prijateljstva. Če razmišljamo samo o svojih interesih, če preveč hitimo ali če se pri stikih z drugimi ustavljamo samo pri površinskih rečeh, lahko s tem ogrozimo ta dar, ki ga Bog hoče podeliti vsem ljudem. Velik del našega evangelizacijskega poslanstva je ravno v tem, da prijateljstvu ponovno vrnemo njegov pristni sijaj, da ga umestimo v odnos z Bogom, z drugimi, da ga povežemo s svojo željo po tem, da bi bili boljši in navsezadnje s svojim hrepenenjem po sreči.

Poročilo pripravil Aleš Kalamar

ŠVEDSKA

GÖTEBORG

Vadstena

Letošnje 50. vseslovensko romanje in vseslovensko srečanje za binkošti pri Sv. Brigiti Švedski v Vadsteni je bilo nekaj enkratnega, najprej zaradi prekrasnega vremena, predvsem pa zaradi vzdušja, ki ste ga, dragi romarji in dragi gostje iz Slovenije, Švice in Nemčije, prinesli s sabo.

Hvala msgr. Janezu Puclju, voditelju slovesnega bogoslužja, ki nas je duhovno nagovoril in ob razmišljanju povabil k odprtosti in poslušnosti Sv. Duhu. Hvala somaševalcema mag. Davidu Taljatu in Zvonetu Podvinskemu. Hvala tudi organistu Dominiku Krtu iz Slovenije ter goriškemu oktetu Vrtnica, ki ste s svojimi ubranimi glasovi povzdignili praznično bogoslužje, sodelovali v procesiji ob spremljavi pesmi s harmoniko, vam, ki ste pri slovenski lipi v Vadsteni intonirali pesem, ki smo jo potem vsi z veseljem prepevali. Tam nas je nagovorila Vesna Humar, državna sekretarka z Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki se je z delegacijo udeležila tega »zlatega« romanja in srečanja. Slovensko državo so zastopali Mihael Zupančič, veleposlanik z družino s slovenskega veleposlaništva iz Kopenhagna ter dr. Dario Križ z družino, ki je častni konzul v Lundu. Naša zvesta gostja in romarka je bila tudi letos Danica Dyllong iz Nemčije.

Težo dneva so nosili člani in članica ansambla Špadni fantje iz Vipavske doline, ki so zaigrali že pri sestrah na vrtu, kjer so se zbirali romarji z vseh koncev Švedske in od drugod. Predvsem pa so poskrbeli za slovensko vzdušje po večerji v dvorani, kjer so se po sv. maši vsi zbrali, da bi se v kulturnem delu utrdili v svoji identiteti, se zahvalili gostom ter nato slovensko praznovali do poznih večernih ur.

Posebna zahvala gre poleg vladnega Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu tudi Slovenski zvezi na Švedskem za finančno podporo, da smo sploh lahko izvedli ta tako velik in pomemben projekt za ohranjanje slovenstva, slovenske vernosti ter slovenske identitete na Švedskem. Hvala še posebej SD Simonu Gregorčiču iz Köpunga in njenemu predsedniku Alojzu Macuhu iz Köpunga, ki je s svojo družino in ostalimi člani društva pomagal Misijškemu pastoralnemu svetu ter z ostalimi rojaki iz Göteborga hitro pripraviti dvorano za slavlje in s pomočjo Alojza Megliča ter otrok izpeljati tombolo. Hvala vam vsem za darove za tombolo.

Srčna hvala tudi Boštjanu Pristovniku, ki je pripravil in poskrbel za slavnostno večerjo ter njegovi Suzani Macuh, ki je s skupino iz Köpunga pomagala streči v dvorani in še marsikaj drugega je pomagala pri organizaciji.

Misijški pastoralni svet, ki ga je predstavljala Katarina Zupančič, moja desna roka in to kar z družino:

Rojaki se zbirajo pri sestrah Sv. Brigite Švedske v Vadsteni na 50. vseslovenskem romanju

Novogoriški oktet Vrtnica je prepeval v Vadsteni na 50. vseslovenskem romanju

mož Jožef je nosil križ v procesiji in pomagal ženi Katarini pri pripravi dvorane, sin Martin je nosil slovensko bandero, hči Ema je šla z oč-

tom v procesiji, kjer ji je pristopila v pomoč tudi Alexandra Križ. Ema je skupaj z Lukom Majerjem stregla pijačo. Hvala vam, Zupančičevi, za

Voditelj bogoslužja msgr. Janez Pucelj in sobrat David Taljat ter Katarina Zupančič, ki bere Božjo Besedo na 50. vseslovenskem romanju

Naši gostje in ostali romarji na 50. vseslovenskem romanju

veliko pomoč in podporo ter da ob vseh spremembah ne obupate nad vašim vagabundom za Gospoda. Tudi družina Majer iz Göteborga je pomagala streči v dvorani. Pridne roke Silve Horvatove iz Göteborga nas vedno razveseljujejo in nam veliko pomenijo. Draga Silva Horvat, velik boglonaj. Koliko dobrih in pridnih rok je pomagalo, da so bili gostje postreženi in je bilo počutje enkratno. Hvala.

V slavnostni dvorani so romarje v kulturnem delu pozdravili tudi naš novi slovenski veleposlanik Mihael Zupančič ter naš častni konzul dr. Dario Križ. V kulturnem programu, ki mi ga je pomagala voditi Katarina Zupančič, so sodelovali: ansambel Špadni fantje, novogoriški oktet Vrtnica, Viktor Semprimožnik s sinom Leonom. Sem upal na še nekoga, ampak je bila majhna sprememba. Vseeno sta prišla na vrsto veliki pevec in veseljak Martin Zupančič, kakor tudi Dani Stražarjeva s svojo kitaro, ob spremljavi katere smo zapeli kar nekaj pesmi.

Posebna zahvala gre Borisu Razboršku, članu kvinteta Dori, ki nam je tudi letos organiziral in pomagal, da so kranjske klobase in orehova potica ob pomoči Špadnih fantov prispele v Vadsteno, kjer je klobas celo zmanjkalo, potice pa je malo ostalo za državni praznik v Göteborgu.

Na tem srečanju je bilo prisotnih nekaj jubilarov, med drugim mislim na tiste, ki so bili čisto prvič na romanju leta 1974. Sicer pa so nekateri letos dopolnili častitljivih 80 let, nekateri 85 let; najstarejša romarka je bila na tem srečanju Ivanika Hrabar, ki je malo pred našim letošnjim romanjem dopolnila celo 94 let in jo je v Vadsteno pripeljala hči Silvana Stopar. Hvala tudi Ivanu in Mariji Košak iz Boråsa, ki sta kljub starosti in križem let prišla romat v Vadsteno.

Hvala Slovenski zvezi, ki je podprla prevoz in slovenskim društvom, ki so organizirala prevoz romarjev v Vadsteno in nazaj ter vsem, ki ste pripotovali z osebnimi avtomobili.

Bogu hvala za najlepše možno vreme, ki nam ga je podaril na priprošnji sv. Brigite Švedske, Marije Pomagaj z Brezij ter bl. A. M. Slomška. Bogu hvala za sestre sv. Brigite Švedske, ki nas vselej z odprtimi rokami sprejmejo in se veselijo našega romanja. Mi je v nedeljo, na same binokosti s. Monica zaupala, da jim je v veselje in ponos nam postreči in kakorkoli pomagati, da se pri njih počutimo doma. Sestre so izkazale tudi hvaležnost za priznanje, ki jim ga je ob tem jubileju podelila Vesna Humar, državna sekretarka na Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu. Hvala novogoriškemu oktetu Vrtnica, ki je na binokostno nedeljo popoldan ob 16. uri s svojim petjem povzdignil slovesno somaševanje v hrvaškem jeziku v cerkvi Kristusa Kralja

v Göteborgu in to sv. mašo obogatil s slovenskim petjem in melosom. Prav tako hvala Mladenu Vuku ter hrvaškemu misijskemu svetu, ki je po sv. maši pogostil tudi naše goste.

Ko me je zapustil še David Taljat, zadnji romar v Vadstenu, ki se je srečno vrnil domov, se tako zame končuje 50. vseslovensko romanje in vseslovensko srečanje za binokosti pri Sv. Brigiti Švedski v Vadstenu. Bogu hvala! In **nasvidenje v soboto, 18. maja 2024** (1974–2024 = **50 let slovenske Vadstene**).

vaš hvaležni Zvone Podvinski

Nekaj besed ob zadnjem slovesu od pokojnega Karla Kolarja

Karli se je rodil 6. novembra 1942 v Mariboru. Mama Anica je bila samohranilka in Karli je odraščal v ljubezni tudi z babico Katarino in dedkom Ivanom. Osnovno šolo je obiskoval na Pobrežju in takrat je imel občasne stike z očetom Jožetom ter bratoma Milanom in Jožetom ter sestro Silvo. Po osnovni šoli se je pri Leonu Kolarju izučil za mi-

zarja. Nekaj časa je polagal in brusil parket pri Boru Pesnica in kasneje pri gradbenem podjetju Stavbar v Melju.

Leta 1963 sva se prav pri Stavbarju spoznala, kjer sem delala kot pleskarka. 1965. leta je Karli odšel v Göteborg na Švedsko. Leta 1967 sva se poročila v Mariboru in sem nato odšla za njim na Švedsko. Na Hisingenu je delal pri mizarskem podjetju Pleo. Takrat sva imela že sina Mirana, ki je bil rojen leta 1967 ter Ann-Marie, rojeno leta 1971. Zgradila sva hišo v Olstorpu. Karel je večinoma naredil vse sam.

Proti koncu 1978 si je želel iti domov v Maribor in poizkusiti srečo kot privatnik. Kupil je rovokopača Poklajn, s katerim je pomagal pri gradnji avtocest v Sloveniji. Toda časi so bili neugodni. Po nekaj narnornih letih smo se odločili za vrnitev nazaj na Švedsko. Leta 1983 smo se vrnil nazaj v štirisobno stanovanje na Hisingenu. Karli je dobil službo v Sahlgrenski bolnišnici kot vzdrževalec, kjer je delal vse do upokojitve.

Skupinska fotografija romarjev na 50. vseslovenskem romanju

Pokojni
Karel Kolar

Vikend v Löfkojanu je bilo tisto, kar je Karli ustvaril v lesu s svojimi rokami. Mnogo let smo tam uživali. Otroci so se odselili, sin Miran v Stockholm, hči Ann-Marie pa v Olstorp.

Bil je tudi aktiven v slovenskem društvu France Prešeren, kjer je sodeloval v folklorni skupini, v pevskem zboru ter v upravnem odboru. Kasneje pa je bil aktiven v SD Slovenski dom.

Na vsakem dopustu v Mariboru smo se srečali z njegovimi brati in sestrami. Skupaj smo hodili na izlete in praznovali domače praznike. Dobri stiki z njimi so ostali vse do zadnjega.

Zadnja leta se je Karliju bolezen stopnjevala in ga je pripeljala v dom za ostarele v Tuve. Leta in bolezen sta naredila svoje. Telo ni vzdržalo več in tako je v soboto, 22. aprila, za vedno zaspal. V mesecu decembru je prejel bolniško maziljenje in v velikem tednu mu je župnik Zvonko v domu za ostarele v Tuve podelil sv. obhajilo.

Prišel je čas slovesa. Hvala, dragi Karli, mož, ata, dedek, brat, svak in tast, za vse tvoje dobro delo in požrtvovalnost. Počivaj v miru. In večna luč naj ti sveti.

*Karliju v spomin in zahvalo,
žena Marija*

Človek je homo viaticus, je potujoče Božje bitje. V vseh teh letih, kar sem tukaj, smo se najprej re-

dno srečevali pri slovenski sv. maši v cerkvi Kristusa Kralja v Göteborgu, v kateri smo se poslavljali od dragega brata v Kristusu, Karlija Kolarja. Spomnim se tudi, da je Karli, vse dokler je mogel, bil naš romar in poleg svoje žene Marije tudi naš pomočnik na slovenskem praznovanju v Vadsteni, kot tudi pokojni Zenon. Kolikokrat sta skupaj pomagala, da so »tekoče zadeve«, kot temu rečemo, normalno potekale, ko sta postregla žejnim v dvorani. Kar nekajkrat smo iz Göteborga skupaj v avtobusu z našimi gosti romali tja in nazaj. Ne Karliju ne nam ostalim rojakom ni bilo težko redno porovati v Vadsteno, tam napolniti src z duhovnimi darovi v luči praznične sv. maše v slovenščini, s slovenskimi pesmimi in nato na sestrskem dvorišču s petjem slovenskih pesmi ter plesom ob slovenskih melodijah. V dvorani je sledil kulturni program in nato prava slovenska veselica, ki vsem, ki so se zbrali v Vadsteni, vedno znova veliko pomeni. Številni rojaki so rekli: enkrat na leto se srečamo v Vadsteni in vse leto živimo s tem in hrepenimo, da se naslednje leto spet srečamo.

Dragi brat v Kristusu, dragi Karli, hvala vam za vašo ljubezen do Boga in do svojih najdražjih, do svoje domovine.

V vašem rojstnem kraju v Mariboru je stolnica, kjer je grob blaženega škofa A. M. Slomška, ki je zapisal »v nebesih sem doma«. Naša srca hrepenijo po Bogu, po našem Gospodu in Odrešeniku. Kot je že vaša žena Marija povedala, ste Jezusu odprli svoje srce in bili tako veseli in hvaležni duhovnikovega obiska z obhajilom za bolnike. Odprli ste svoje srce Božji milosti,

Procesija na 50. jubilejnem romanju se vrača nazaj v cerkev k sestram Sv. Brigite Švedsk

Po procesiji se je na vrtu ob veseli muziki razvilo tradicionalno kolo

da se lahko z Jezusovo pomočjo in podporo borite do konca. Veliko ste trpeli, vendar ste bili tako hvaležni za vso pomoč in podporo svojih najdražjih, še posebej vaše drage Marije, ki vam je stala ob strani, vas redno obiskovala in vam stregla. Naj dobri Bog, usmiljeni nebeški Oče, sprejme k nebeški mizi brata v Kristusu, dragega Karlija, kateremu je Jezus obljubil, da

mu bo stregel pri nebeški mizi in vsem, ki so bili Bogu zvesti tukaj na zemlji. Hvala za vaše pričevanje o tem, kaj vam Bog pomeni v življenju in kaj tudi človek v vašem življenju tukaj na zemlji. Naj vse-mogočni in usmiljeni Oče podeli našemu bratu Karliju večno plačilo v nebesih. Počivajte v miru! In večna luč naj vam sveti! Amen.

hvaležni Zvone Podvinski

NOVO
v spletni trgovini Družine!

Izdelki

Blagor

Uokvirjene slike: hišni žegni (tudi dvojezični), svetopisemski citati, ilustracije. Izdelki za dom: predpražniki, deske, solnice, skodelice, termo flaške. Bombažne vrečke, voščilnice, nalepke.

www.druzina.si/trgovina
(zavihek IZDELKI BLAGOR)

IDEJE ZA DARILA
ob prejemu zakramenta

Njegova suknja – Devetnajsto poglavje

»Da, po številu. Cele družine, ki skoraj ne morejo kaj prispevati, pristopajo, prepevajo pesmi in prisrčno molijo, sicer pa komaj vedo, za kaj gre. Samo to vedo, da so jim zagotovljeni trije dnevni obroki hrane v dobri družbi.«

»Kaj pa pravijo tisti, ki so darovali veliko premoženje?«

»To je pa druga stran. Več denarja ko je kdo vtaknil vanjo, več besede si lasti pri oblikovanju eklezije. Še davi se je zgodilo, da so nekega predrznega starca, ki je nesramno obrekoval neko Simonovo odredbo, ker mu ni bila po volji, obdolžili prevare. Ko ga je Simon poklical na odgovor, se je tako razburil, da ga je zadela kap in je umrl. Zdaj bodo pa krivdo pripisali Simonu.«

»To pa človeka ne more preveč opogumiti,« je obžaloval Demetrij.

»Pa to še ni vse. Tele vsakodnevne skupne večerje! Zdaj prihajajo k shodom tudi trgovci. Res, hrano prinesejo, izrabljajo pa tudi priložnost, da napletajo kupčije. Na kratko, eklezija se je med ljudmi preveč priljubila iz ugodja!«

»Kaj pa naj storimo?« bi rad vedel Demetrij, ko sta vedno bolj pridrževala korake. Štefan je zmaljal z glavo.

»Preden smo začeli s to zunanjo življenjsko skupnostjo, je bila krščanska občina v Jeruzalemu neka sila. Ljudje so naprej opravljali svoje delo, bili so pošteni in usmiljeni, skušali so živeti po Jezusovem vzoru in vsakemu, ki jih je hotel poslušati, so govorili o njegovih naukih. Zvečer so se shajali, drug drugega krepili z Jezusovimi besedami in Simon jih je navduševal. Čudoviti časi so bili to! Pa zdaj? Si nocoj opazil, kako je tratil Simon svoj vpliv, da bi navzočim dopovedal, naj bodo širokosrčni in miroljubni? Sramota! Je mar Jezus zato umrl na križu in spet vstal?«

Štefana je tako prevzelo, da je Demetrij malce počakal, preden je spet spregovoril.

»Si s Simonom govoril o tem, Štefan?«

»Zadnji čas nič več. Pred nekaj tedni, ko je prišlo skoraj do razkola med Judi in Grki, smo nekateri povprašali Simona, kako naj bi mu pomagali. Izbral nas je sedem, da bi pazili na razdeljevanje hrane in oblačil. Toda, Demetrij, moje prepričanje o Jezusovem pomenu za svet je nekaj tako svetega in vzvišenega, kar gorim za to, da se ne morem poniževati v malenkostne prepire, ali naj ta in ta dobi boljšo suknjo kot pa oni drugi.«

Demetrij je priznal, da misli enako in dejal, da je bolje, če se Štefan ne vmešava v to revščino.

»To je tudi moj namen! Nocoj sem sklenil, da ne grem več tja.«

»Bojim se, da bo Julijan razrešil slabosti eklezije kmalu drugače. Si že kaj slišal? Moj gospod misli, da kuje prefektura udar na kristjane.«

»Če bo upravitelj še malo počakal, se bojim, da mu bo eklezija prihranila trud, ker bo sama razpadla. A povej mi no, kaj misli tvoj Rimljan o Jezusu zdaj, ko je prehodil Galilejo?«

»Zelo ga je prevzelo, Štefan. Ni mu še jasno, kako je z vstajenjem, ima pa Jezusa za največjega človeka, kar jih je kdaj živelo. Rad bi govoril s teboj. Zelo si se mu približal, ker si bil tako ganjen, ko si se dotaknil oblačila.«

»Menda ima suknjo še pri sebi?« je vprašal Štefan. »Če mi jo bo le hotel dati spet v roke? Zadnji čas me je toliko reči potrlo. Tisti večer, ko sem se

smel dotakniti oblačila, se je v meni nekaj zgodilo. Ne morem si tega razložiti, toda ...«

»Pojdiva v gostišče! Gotovo je še pokonci in vesel bo, da te bo tako kmalu videl. Razgovor bo obema dobro del.«

Štefan, očitno opogumljen, je spet hitreje stopil. Nato je vprašal:

»Naj mar poveva tribunu o ekleziji?«

»Nikakor. Marcel je na najboljši poti, da postane kristjan, če pa postane, bo z dušo in telesom. Ne smemo pa mu stvari že vnaprej zagreniti, kar bi se zgodilo, če bi mu pravila o tej malenkostni strani. Zrasel je kot pogan, a išče plemeniti vzor, ki si ga je ustvaril o družbi in prijateljstvu.«

Ko sta Demetrij in Štefan vstopila, je Marcel še bral. Pristrčno ju je pozdravil in, ko se je hotel Štefan zaradi pozne ure opravičiti, je tribun zagotavljal:

»Nihče mi ni zdajle tako dobrodošel kakor ti, Štefan. Prosim, sedita. Gotovo sta bila vesela, ko sta se spet sešla.«

»Ti je bilo potovanje po Galileji všeč?« je boječe vprašal Štefan.

»O, seveda, in kako bi rekel, zmedlo me je in vsega prevzelo. Just je bil dober vodnik in pripovedovalec. Vse te čudovite zgodbe je težko verjeti, prav tako težko pa je tudi vanje ne verjeti.«

Ko je Štefan, še vedno v zadregi, odgovoril samo s prikimom glave, je Marcel nadaljeval: »Bartolomej je napravil name velik vtis.«

»Da,« je spraval iz sebe Štefan tako boječe, da je priskočil Demetrij rojaku na pomoč.

»Ali bi lahko Štefan še enkrat videl suknjo, gospod?« je vprašal.

»Seveda. Ali bi jo prinesel, Demetrij?«

Molče sta sedela drug ob drugem, dokler se ni Demetrij vrnil in položil zloženo suknjo prijatelju na kolena. Štefan se je je lahko dotaknil s konci prstov; ustnice so mu trepetale.

»Ali bi bil rad trenutek z njo sam?« je vprašal tiho Marcel. »Z Demetrijem bi se ta čas malo sprehodila po vrtu.«

Štefan menda ni slišal. Krepkeje je prijel suknjo in gledal z žarečimi očmi zdaj enega, zdaj drugega.

»To je bila suknja mojega Gospoda,« je rekel pobožno. »Nosil jo je, ko je ozdravljaj bolnike in tolažil žalostne; ko je govoril ljudstvu, kot ni govoril še noben človek. Nosil jo je, ko je stopal križu naproti, da bi pretrpel smrt zame, ubogega tkalca, in zate, bogatega tribuna, in zate, ki si suženj.«

Marcel se je sklonil, prevzet nad spremembo, ki je nastala v pravkar še tako zadržanem obiskovalcu.

»Ti, tribun Marcel, si umoril mojega Gospoda!« je neustrašeno nadaljeval Štefan.

»Štefan, lepo te prosim!« je zaprosil Demetrij.

Marcel je odbil Demetrijevo skrb z zamahom roke.

»Nadaljuj, Štefan!« je ukazal.

»Ni ti zameriti,« je vzkliknil Štefan in planil pokonci, »kajti nisi vedel, kaj si delal. Oni pa so vedeli, kaj so delali in se niso pokesali. Jutri bi ga spet križali!« Stopil je za korak proti Marcelu in ta, kakor na ukaz, proti Štefanu. »Ti, tribun Marcel Galio, se svojega dejanja lahko očistiš! On ti je odpustil! Bil sem zraven! Slišal sem, kako ti je odpustil! Postani njegov prijatelj. On živi! Videl sem ga!«

Demetrij je stal zdaj tik zraven njega, mu lahko vzel obleko iz rok in ga spet potisnil na stol. Vsi trije so dolgo sedeli molče.

»Oprosti,« je končno skesano rekel Štefan. »Preveč svobodno sem govoril.«

»Nič si nikar ne očitaj, Štefan; nisi me užalil.« Marcelov glas je zvenel raskavo.

Spet dolg premolk. Nato je Štefan vstal. »Čas je, da grem.«

Marcel mu je prisrčno stisnil roko. »Vesel sem, da si prišel, Štefan. Pridi še kdaj! Tebe, Demetrij, bom videl jutri zjutraj.«

+++

Se nadaljuje

Nedelja Slovencev po svetu

2. JULIJ

Romanje treh Slovenij

6. AVGUST

Višarski dnevi mladih

2.–6. AVGUST
28.–30. DECEMBER

Novo mesto - slovenski utrinek na "Dobrodošli doma" leta 2022. Letos bo prireditev 1. julija v Vipavi, foto: Polona Avanzo

MALO ZA ŠALO

Psihiater vpraša pacienta: »Kako se pišete?«
 Pacient: »Kovač, brez X.«
 Psihiater: »Vprašal sem vas, kako se pišete?«
 Pacient: »Rekel sem vam, da Kovač brez X.«
 Psihiater: »Saj v besedi Kovač ni nobene črke X.«
 Pacient: »Saj to vam že ves čas govorim!«

Gost v restavraciji se pritožuje: »Natakar, ta obara pa sploh ni sveža!«

Natakar se začudi: »Ne vem, kaj vas je danes pičilo. To obaro jeste že ves teden, pa ravno danes vam ni več všeč?!«

Na sodišču žena reče sodniku: »Gospod sodnik, moj mož deset let ni hotel govoriti z menoj.«

Sodnik se resno obrne k možakarju in ga vpraša: »Je to res?«

Mož odgovori: »Nisem je hotel prekinjati!«

Na zavodu za zaposlovanje svetovalka vpraša na razgovoru kandidata za zaposlitev: »In vi mislite, da ste kot ustvarjeni za delo nočnega vratarja?«

Kandidat odgovori: »Seveda! Že najmanjši hrup me zbudi!«

Darko vpraša prijatelja: »Kaj je rekel tvoj oče, ko je izvedel, da si mu razbil avto?«

Prijatelj: »Ali naj kletvice izpustim?«

Darko: »Seveda!«

Prijatelj: »No, nič ni rekel!«

V pisarni se pogovarjata dva sodelavca in blondinka. Prvi reče: »Jaz ne morem več. Vzel si bom teden dni dopusta.« Drugi začudeno vpraša: »Kako boš pa to naredil, saj veš, kakšen je naš šef glede dopustov.« Možakar spleza na omaro in se obesi z nogami navzdol. Takrat pride v pisarno šef, začudeno pogleda možakarja, ki je visel z glavo navzdol in mu reče: »Kaj pa počneš?« Možakar odgovori: »Jaz sem luč!« Šef: »Kakšna luč?! Tebi se je strgalo, vzemi si teden dni dopusta!« Možakar spleza z omare in veselo odide iz pisarne domov. Blondinka pa za njim. Šef vpraša blondinko: »Kam pa ti greš?« Blondinka: »Ja, domov vendar, saj brez luči v pisarni ne morem delati!«

KRIŽANKA

KRIŽANKA 2307	OČE SLOVENSKE DEMOKRA- CIJE JOŽE ...	ZAVZEMANJE TUJEGA OZEMLJA	STANE KREGAR	OBROT, KI PRIDOBIVA OLJE	DEL TEDNA	OBLAK DOROTEJA	MESTO V MAKEDONIJI	EVROPSKA DRŽAVA	Z MALO ALI BREZ SVETLOBE	VESELO OZNAČILO	VANADIJ
POPRAVLJANJE NA BOLJI SODOBNO											
DELO ZA SKLADEN DOGOVOR											REMŠKAR ANA
ČESEN VINKO			JERNEJ NEMANIČ FOSFOR			DOLINA POD PLANICO PETER ZAKRAJŠEK					
NAPRAVA, KI ODVAJA SOPARO					KRAJ PRI LENDAVI VELIKA ..... IAVA						
IVAN JERIČ			VRSTA GROZDJA PRAVNA VEDA								GIBANJE ZARADI TEŽNOSTI
PREVLEKA ZA ODEJO						ANTON JANŠA GLOBOKA MISEL		PRIPOVEDNA PESNITEV VALENTIN VODNIK			
	ČLOVEŠKE LASTNOSTI KRAJ V PREKMURIJU						VELIKA VEŽA ZMRZNIENA VODA				
				3 ČRKE IZ BES. AZIL ŠVEDS. GLAS. SKUPINA				SVETNIK MUČENEC KNEZOVA DEŽELA			
DEKLE, DEVICA					STRNJENA MISEL DEL TELESA			BITI, 3. OS. EDNINE KOVINA BREZ K IN A			
REGENSBURG		KAR ZAHTEVA OBRED SVETOP. OSEBA							OGLJIK ŽENSKO IME		
ANGELA NOSE			STRANSKI DEL TELESA DELAVEC NA VRTU			PRVA ŽENA LOTERIJA BREZ L IN A					GORSKI REŠEVALNI ČOLN
POGOST SLOV. PRIIMEK						ZOŽENO MESTO NI MLAD AMPAK					
VRSTA HRASTA				BLEDOPOLTNI BOLNIK KRUH Z NEBA							
JOD		TINE MAROLT OČE (LJUBKOVALNO)			2. DEL BESEDE LESTEV NEM. TOV. TOVORNJAKOV			CANKAR IVAN OS. ZAIMEK			
NAŠA LUČ	ŽENSKO IME SILVA PETEK										NEZNAN ČLOVEK
PLAČILO UPORABE STANOVANJA										SEVER KISIK	
OBALNO MESTONL						OSEBA IZ GRŠKEGA BAJESLOVJA					

REŠITEV KRIŽANKE št. 2306

KRIŽANKA 2306	GIBANJE LOKALITETE	EVROPSKA REKA	ZADNA BROZDA	GRŠKI BOG VETROV	SLUŠNO ŠTEVLO	MESTO NA BAVARSKEM	NOVAK DEJNA	KRAJ PRI OBLI LOKA	U REŠEN BUTALE	HINŠKI PESNIK	VEŠKA MAMARA PRI OČENCI
SVETA TRONKA	T	R	O	E	D	I	N	I	B	O	G
SAMOSTANSKO IZUČENJE	R	E	D	O	V	N	I	Š	T	V	O
VINO- SLOVCE	E	N	O	L	O	G			K	L	I
SEVER	N	R		J	O	N	A		D	D	
DEŠAVNI SVET	D	S		Ž	I	L	A		A	O	
	T	R	A	N	S			J	B	T	L
ZARAVNA VO PREŠE- GANJE POTREB	P	O	T	R	A	T	A		S	L	A
OBLAK PAVEL	O	P	A		A		A		N	I	T
OŠERNA STREHNA KODA	P	I	N						D	A	V
POHVALN- BEN PRED- MORNE	O	Č	A	K					T	R	E
NAHČI MOSKI PRV- SKI GLAS	T	E	N	O	R				H	R	E
KISIK	O	O	Š						S	I	N
MILJČNA TILKA KRAVAR	V	I	M	E					L	J	U
PROSTOR ZA IGRE	A	R	E	N	A				A	Z	I
LAKHO VITULVA ŠNOV	N	E	T	I	V	O			D		A
11. ČRKA ABECED	J		E	N	O	G	L	A	S	N	A
ZASLON	E	K	R	A	N				J		C